

ÆSOPÌ PHRYGÌS
FABULÆ;

Jam recenter ex collatione optimorum Exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

because thou hast

LONDINI:

Pro Societate Stationariorum,
M DC XCIII.

800
1761

10/11

7000
[A-7280]
5/1
870

1761
MAR 30
PHILADELPHIA PA

ÆSOPI Vita brevissimè ex Maximo
Planude selecta.

Rerum humanarum naturam persecuti sunt & alii, & posteris tradiderunt: Æsopus verò videtur non absque divino afflatu, cum moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ab Ammorio, oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortunâ fuit servus: verum servitus non potuit animum ejus liberam corrumpere. Fuit autem non solum servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum: Nam acuto fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valvus & incurvus & quod erat omnium pessimum, tardiloquentiâ, & voce obscurâ simul & inarticulatâ, quæ omnia servitutem ei parasse videri possunt. Sed cum tali esset, tamque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab herô suo immittitur; quo digressus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam dono dedisset, ejus dominus servo cuidam Agathopo domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium iniit cum servo, ut ipsas ficus illicite devorarent, causarenturque postea Æsopum furto ablatas edisse, ut herô domum redeunte accusaretur. Æsopo parantur flagra, procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: quâ impetratâ aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. Æsopus præter aquam nihil evomit; servi una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miserè conciduntur, laudatò mirificè ingenio Æsopi. Cum sacerdotes Dianæ convenissent Æsopum, rogassentque ut viam illis monstraret quæ in urbem ducebat; is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipsa gratiam referat homini tam benè de ipsis merito. Quo factò reversus Æsopus, in seminūque lapsus, visus est videre Fortunam astare sibi, solventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè letatus, Æsopus, expergiscitur, beneficiūque in hospitalitatis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expeditè loquebatur.

Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens
ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur,
hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium
domini induxit, adeo ut eidem Præfecto ab herò Æsopus tra-
deretur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit
Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod
velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potesta-
tem non habere: verum Æsopum monstrat, si hunc velit,
adesse quidem. Quem cum vidisset mercator: unde hæc tibi
olla, inquit; anne truncus est, vel homo? Ni vocem emit-
teret, utrem institutum arbitrarer; atque indignatus abiit.
Æsopus ipsum sequens, mane, inquit. Ille vero conversus,
Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me,
mercator; non inutile tibi sum futurus mancipium: nam
tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes; his me præfice
pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur merca-
tor, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille,
Tribus ait, obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi,
inquit, nihil exposui. Mercator ille, cum Ephesi reliqua ven-
didisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Can-
tor, & Æsopus. Quos cum ille nequiret divendere, Samum
petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore
egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, ve-
nit Philosophus Xanthus; atque hos tres probe contuens,
mercatoris commentum miratus est, curnam inter duos bel-
lissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xan-
thus igitur percontatur Cartorem cujas esset, Respondit, Cap-
padox sum; Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto risit
Æsopus. Quæsit & à Grammatico Xanthus cujas esset.
Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret, rogante Xantho;
Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus.
Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam
reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad
Æsopum Xanthus, rogat Unde sit? Nigrum se esse respon-
dit. Ille verò, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sis. Ait
Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xan-
thi sed, in quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non
denunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit.
Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quo-
modo? Dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi su-
nosse;

nōsse ; mibi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratæque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, handquaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintalit, Sed deformis es. Atque ille respondit, O Philosophè, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihil ominis iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho curiam id facere vellet exquirente : Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere ; quid servo mihi faciendum ? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem ? Post hæc, accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturum, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commode paratâ & coctâ, Xanthus eam jubet afferri. Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente acceptâ probaturus anne coctâ foret satis, digitis eam attrivit : & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes, non apponeret mensæ, respondet, Se veluti jussisset, non lentes, sed lentem, coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæc videlicet.

Deum ante omnia cole.

Regem honora.

Bene ager tibus ne invide.

Linguae continens esto.

Mulieri nunquam credas secreta.

Ne pudeat te semper dicere meliora.

Fac quæ non moestificent.

Bonum esse non te poeniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est : missusque Cræso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia cum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt : qui discendens ex insula urbem peragravit : cui maximam familiaritatem fuisse memorat cum Lycero rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragrata Græcia, Delphos pervenit, à quibus nudo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est : cujus mors gravi pestilentia ulta, injustè occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

*Martinus Dorpius Joanni Leupi, Jacovo Papæ, & Joanni
Ninivite, eruditissimis in Flandria Ludimagistris, S.*

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, Viri
ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec ve-
lim, ut impendio plus nurantibus literis consultum pu-
tem ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris, qui classi-
cos autores castigatè ediderunt, quam à quibusdam glo-
riæ aucupibus (nam alios raceo) qui commentariorum
latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo no-
mine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc
mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam
minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æio-
picas rursus emittere, non carmine quidem illas subru-
stico conscriptas, sed prosa oratione mirum quàm lepidò
concinatas; ut pote à Guliel. Gaudano tanto viro, ut
ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit
laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum ju-
ventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique
spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem
tenellarum linguarum striblliginem priùs abrascant, quàm
Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lo-
vanenses politioris literaturæ domicilium profecti, Phi-
losophiæ intuentur. Adjeci paucula ex Gellio, Politi-
ano, Petro Crinito; sed selecta. Quod si genio quopi-
am aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, pluscu-
lum aliquando & quædam meæ futuræ, quæ interim par-
tario, pariam; dialogos, carmina, prologos in actiones
Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia.
Cur enim quæso non ausim? Quoniam absterreor. Aux-
ilio videlicet fretus Thesei quondam vestri nunc & mei
Nicolai Ruscoduensis, viri (quem tacente me ipsi probe
nostis) exquisite docti, sive Philosophicas fabulas requi-
ratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, can-
didi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in
se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis
vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis a-
muis, sinistra Minerva natis, hoc vero mihi palmarium;
quando sui similes, & omnes & solos in cœlum ferre de-
stinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lili-
anorum Gymnasio, ad 10 Kal. Dec.

PHILOSTRATI

IMAGINIBUS.

Fabulæ se ad Æsopum, suâ in eum benevolentia, conferunt, quod satagit: sui Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, necnon & Archilocho in Lycambem curæ fuit: sed ab Æsopo humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei Leo quispiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec testudo muta; ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æsopum, accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronæque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam textit: risus enim faciei & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem, fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, coetum circa Æsopum statuit ex illius scenâ confictum. Chori dux vulpes depicta est. Utitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comoedia.

*Index Fabularum omnium quæ in hoc Libro
continentur, ordine Alphabetico.*

A.		Alite & pullis	37
DE Abiete & Dumis page		Amicis duobus & urso	34,
	37		99, 119
Accipitre columbam in-		Amne suum fontem con-	
quente	58	viis laceffente	76
Accipitribus inter se inimi-		Anguilla conquerente	62
cis	91	Anfere	40
Adolescentibus duobus	19	Anfere & grue	146
Adolescente & rato	20	Anseribus	30
Adolescente ex coitu in-		Anu & ancillis	28
firmo, & lupo	88	Anu dæmon, accusante	67
Adolescente in funere ma-		Ape & Jove	131
tris canente	78	Apiario	152
Adolesc. & coquo	100, 119	Apologo ex Petro Crinito	40
Adolescente & hirundine		Apologo Æsopi Phrygis	46
	132	Apologo ex Manituano	26
Ægroto & medico	27, 102	Apro & asino	3
	132	Apro & rustico	40
Ægypto ad finem hort.	170	Aquila	164
Æthiope	150	Aquila & cornicula	4
Agno & lupo	19, 122	Aquila & corvo	25
Agricola	151	Aquila & pica	65
Agricola & filiis	20, 108	Aquila filios cuniculi rapi-	
Agricola & canibus	23, 98	ente	85
	117	Aquila & vulpe	106
Agricola & ciconia	24	Aquila & corvo	167
Agricola mercaturam &		Aquila & homine	113
militiam affectante	76	Aranea & hirundine	58
Agricola & poeta	83	Aranea & podagra	52
Agricola filios suos docente		Arboribus pulchris & defor-	
	98	mi	61
Agricola & pelago	122	Ariete cum tauro pugnan-	
Alcedine	153	te	24
			Arione

INDEX.

Arione & delphino	50	dente	36
Artubus hum. & ventr.	57	D.	
Arundine & olea	120		
Asino	28, 33, 44	B	
Asino & equo	29, 135	Ove & juvenco	41
Asino & viatoribus	44	Bubulco	164
Asino & virulo	59	Buccinatore	21
Asino, simia & talpa	62	Butali	150
Asino & scurra	76	C.	
Asino agrotante & lupis vi-		C	
fitantibus	79	Alamo, five canna &	
Asino laborum finem non		oliva	120
inveniente	79	Camelo	33, 162
Asino qui hero ingrato ser-		Calvo crines externos ge-	
viebat	80	rente pro nativis	105
Asino tubicine & lepore ta-		Cancro & vulpe	156
bellario	93	Cancris matre & filio	32
Asino & lupo	102, 135	Cane & umbra	2
Asino & Jove	133	Cane & asino	5
Asino & leone	147	Cane venatico	9
Asino sylvestri	160	Cane & lanio	11, 102
Asinis	161	Cane invido & bove	25
Asino & vulpe	161, 162	Cane mordaci	33
Asino & ranis	161	Cane & leone	42
Asino & corvo	162	Cane & hero	69
Avaro	145	Cane oves domini occid.	84
Avaro & invido	38	Cane ad coenam vocato	112
Aucupe	124	Cane & lupo	126
Aucupe & palumba	21	Cane carnes portante	127
Aucupe & fringilla	70	Cane & Gallo	143
Aucupe & vipera	102	Canibus	155
Aucupe & merula	103	Canibus urbanis villaticum	
Avibus & quadrupedibus	13	insequentibus	67
Avibus scarabeos timentibus	6	Cantilena rabellario placita	171
Avibus plures reges eligere		Caponibus pinguibus & ma-	
volentibus	77	cro	60
Auriga & rota currus stri-		Carbonario & fullone	21, 95
		Carbonario & lotore	113
		Carduele & puero	71
		Castor	

INDEX.

Castore virilia sibi ampu- tante	101	Cygnus	150
Cassita	145	Cygnus in morte canente reprehenso à ciconia	61
Catò & gallo	109	D.	
Cata in foemin. mutata	116	D Erifione hominis pro- cum occidere volen- tis	169
Cera duritiem appetente	75	Divite	163
Cerva	146	Divite & servo.	66
Cerva & leone	146	E.	
Cerva & vite	147	E Pistolis Laurentii tri- bus	54,55,56
Cervo	14	Equite Calvo	34
Cervo & ove	10	Equo & leone	12
Cervo & bobus	16	Equo & asino	13,96
Cervo & leone	121	Equo & cervo	17
Cicada & formica	41	Equo inculto sed veloci, & ceteris eum iridentibus	87
Citharædo	156	Eremita ægrotante	66
Cochleis	151	Eremita & milite	74
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum fer- re posset	81	F.	
Co'lumba	163	F Ab. ex Lamia Polit.	48
Columba & pica	59	Fabula Mancini	173
Columba & cornice	163	Fabro & cane	123
Columbis & milvo	8	Facetum de erudiend. asino dictum	170
Coriario emente pellem ur- si à venatore nondum capti	73	Facetum minatii consilium	173
Cornice & ove	25	Filia in foeminam mutata	97
Cornice & urna	38	Filio senis & leone	104
Cornice & corvo	157	Florentino qui equum e- merat	170
Cornice & cane	157	Formica	27,159
Corvo & vulpecula	4	Formica & columba	131
Corvo & lupis	50	Formicis & cicada	142
Corvo & vulpe	125	Furibus	156
Corvo & ægroto	126	Fure & cane	8
Corvo & serpente	157	Galli	
Cuculo & accipitre	59		
Culice cibum ab ape peten- te	50		
Culice & leone	165		

INDEX.

G

G Allina & vulpe 136
G Gallina & hirund. 162
 Gallina auripara 165
 Gallo gallinaceo 1
 Gallo & caro 24
 Gallo & vulpe 166
 Gallis & perdice 111
 Gallis duobus inter se certantibus 130
 Gliribus quereum eruere volentibus 68
 Graculo 11

H.

H Erinacco viperam hospitem ejiciente 82
 Hirundine & aliis aviculis 7
 Hirundine & cornice 150
 Hinnulo 145
 Hædo & lupo 9, 28, 118
 Homine, quem canis morderat 99, 156
 Homine & ligneo deo 112
 Homine, qui in sommis aurum reperiebat 199

I.

Impossibilia promittente 143
 Inimicis duobus 119
 Jove 141, 158, 159
 Jove & simia 30
 Jove & corvo 122
 Juvene senis curvitatem irridente. 64

L.

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicini decipiente 36

Leone fene 5, 127
 Leone rustici filiam amantem 128
 Leone & aliis 2, 28
 Leone & vulpecula 16
 Leone & rana 27, 127
 Leone & Capra 29
 Leone & tauro 21, 128
 Leone & capella 38
 Leone & venatore 38
 Leone & mure 75
 Leone porcum sibi socium eligente 90
 Leone, asino, & vulpe 128
 Leone & homine 137
 Leone & urso 14
 Leone & Lupo 149
 Leporibus 159
 Leporibus & ranis 9, 134
 Lepore sese vulpi pretereunte 82
 Lepore calliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
 Lepore & testudine 138
 Lignatore 133
 Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
 Lupo ovis pelle induto 83
 Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante 85
 Lupo & agno 1, 129
 Lupo & grue 2, 129
 Lupo & fucula 8
 Lupo & capite picto 11
 Lupo & vulpe 13
 Lupo & agnis 15
 Lupo

INDEX.

Pastore

INDEX.

Pastore artem nauticam exercente	104	Quercu & arundine	30, 36
Pastore & mari	139	R.	
Pastore & lupo	141	Ranis	143, 152
Patre & filiis	98	Ranis & earum rege	7
Patre filium ad virtutes frustra hortante	83	Rana & bove	12
Pavone & lusciniâ	25	Rana & vulpe	32, 135
Pavone & pica	27	Ranis regem petentibus	116
Pavone & grue	36	Rege & similibus	43
Pavone & monedula	144	Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio	172
Paupere monoculo	173	Rustico & colubro	3
Philomela & accipitre	108	Rustico & angui	10
Pigritia adolescentis	166	Rustico & equo	20
Piscatore	114, 163	Rustico & fortuna	35
Piscatoribus	44, 114, 115	Rustico & juvenco	39
Piscatore & pisciculo	31, 37	Rustico & Hercule	40
Piscatore & smaride	66	Rustico impetrante, ut triticum absque aristis nasceretur	58
Piscatore & smaride pisce	110	Rustico amn. transituro	98
Piscibus	42	Rustico & mure	65
Piscibus è sartagine in prunas desilientibus	63	Rustico per vocem hœdi ad iuriconsultum admissio	88
Porco & equo	73	S.	
Prætoris repetundarum damnato	91	Sacerdote & pyris	72
Puero & fure	39	Sacerdote, qui cubiculum sepelivit	167
Puero & matre	104, 138	Sacerdote, Epiphania an vice esset, vel foemin. ignor.	171
Puero & fortuna	120	Salice & securi	138
Puero oves pascente	125	Sancti Antonii fratre, & laico & lupo	171
Puero & scorpione	137	Satyro & viatore	39
Pulice	141	Satyro & rustico	45
Pulice & homine	141	Scarabeo & aquila	45
Punica & homine	141	Scurra & episcopo	91
Punica & malo, arboribus	104	Sene	
Q			
Quadrupedibus societatem advers. aves, &c.	63		

INDEX.

Sene puellam in uxorem accipiente	64	Tubicine	100, 123
Sene ob impotentiam carnis libidinem relinquente	82	Turdo amicitiam cum hirundine ineunte	65
Sene juvenem poma sibi furripientem, faxis deiciente	89	Thynno & delphino	101, 124
Sene mortem differe lente	92	V.	
Sene mortem vocante	117	Vare	130
Sene qui asin. portavit	168	Varicatorum	93
Serpente	163	Venatore & perdice	138
Serpente & agricola	136	Vernie & Vulpe	164
Serpente & cancro	148	Vespis, perdicibus & agricola	140
Simia	141	Vespertilione, rubo & mergo	144
Simia & vulpecula	16	Vespertilione & mustela	160
Simia & ejus prole	38	Viatore	136
Simia & duobus ejus natis	41	Viatore & pera inventa	103
Simia & vulpe	121	Viatoribus	152, 160
Simia & delphino	153	Vidua virum petente	67
Singulari animali & vulpe	145	Vidua & asino viridi	84
Sole & aquilone	32	Vipera & lima	14
Sue & cane	70, 148	Viro Cardinali nuper creato gratulatur	64
Silva & rustico	15	Viro & uxore bigamis	74
T.		Viro maligno & dæmone	77
T Alpa & matre	140	Viro zelotypo	78
T Tauro & capro	35	Viro clysteres recitante	79
Tauro & mure	4	Viro amicos experiri lente	86
Tauris & leone	36	Viro aratrum portante	174
Testudine & aquila	32, 146	Viro avaro facculum nummorum alloquente	92
Testudine & ranis	68	Viro jactabundo	95
Tigride & vulpe	36	Viro Apollin. rentante	95
Trabe & bobus eam trahentibus	60	Viro & Sartyro	96
Trabe boum pigritiam increpante	71	Viro agricola	113
		Viro inope & infirmo	115
		Viro	

INDEX.

Viro & uxoribus	142	Vulpe carnem leporis cani	
Vitula & bove	120	laudante	85
Virulo & cerva	131	Vulpe & capro	93
Ulmo & filere	75	Vulpe & capite reperto	95
Upupa indignè honorata		Vulpe & trago	108
	72	Vulpe sine cauda	110
Urso & apibus	69	Vulpe & rubo	110
Vulpecula & ciconia	10	Vulpe & crocodilo	111
Vulpecula & mustela	17	Vulpe & venatoribus	111
Vulpecula & pardale	43	Vulpe & larva	112
Vulpe	87	Vulpe esuriente	114
Vulpe & leone	23, 94, 109	Vulpe & pardo	115
Vulpe & aquila	23	Vulpe à rustico in pila ab-	
Vulpe & feli	43	scondita	170
Vulpe & mulieribus galli-		Vulture aliisque avibus	29
nas edentibus.	60	Uxore in flumine perem-	
		pta	167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.

Angelus Politianus.

Anianus.

Aulus Gellius.

Erasmus Roterodamus.

Gulielmus Gaudanus.

Gulielmus Harmanus.

Joannes Antonius Campanus.

Laurentius Abstemius.

Laurentius Valla.

Nicholaus Gerbellius Phorcenfis.

Petrus Crinitus.

Plinius secundus Novocomensis.

Rimicius.

PETRI-

PETRI ÆGIDII Antverpiani

Hendecasyllabon.

Quisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiorque
Nec jucundior est, facetiorve;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & fensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuique, monstrant
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPUS

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinacea.

GAllus gallinaceus, dum verrat stercorearium, offendit gemmam; Quid, inquires, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo latius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per gemmam, artem sapientiâque intellige: per gallum, hominem stolidum & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum usum earum nesciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, vidit agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbaret fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocenti; se, quando longe infra biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus contra intonat. Nihil agis, sacrilege: semper obes: pater, mater, omne tuum invisum genus sedulò mihi adversatur. Tu mihi dabis hodie poenas.

MOR. *Vetus dictum est, Ut Canem cædas, facilè invenire baculum. Potens, si libet nocere, facilè capit nocendi causam: Satis peccavit, qui resistere non potuit.*

De Mure & Rana.

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus sub herbis latitans, ex insidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & insultu valens, aperto Marte hostem laceffit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viso, milvus adproperat: dùmque præ studio pugnae neuter sibi caveret, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

B

MOR.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes plerumque etiam & vitam in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans flumen rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut sit, umbra carnis lucebat in aquis; quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit; deinde animum recipiens, sic elatravit, Miser, deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses; jam per tuam stulticiam minus nihilo tibi est.

MOR. *Monemur hac fabula modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. A fute certè Terentianus ille Sannio, Ego, inquit, spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdamq; aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum; capitur cervus; partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, Incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus; altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus; porrò, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam; quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte ossa hædere in gula; am-
bit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes disti-
tant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blandi-
tiis multis, pluribûsque promissis gruem inducit, ut,
collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret;
petenti

petenti autem præmium illufit : Inepta, inquit, abi : non fat habes quod vivis ? vitam debes mihi : fi libuiffet, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum eft. Perire quod facis ingrato.*

De Ruftico & Colubro.

Rufticus repertum in nive colubrum, frigore prope enectum, domum tulit ; adjecit ad focum. Coluber ab igne vim virûsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium fibilando infecit. Accurrit rufticus ; correptâ fâde verbis verberibûsque cum eo injuriam expoftulat ; num hanc referat gratiam ? num vitam erepturus fit illi, qui vitam ipfi dederit ?

MOR. *Fit interdum ut obfint tibi, quibus tu profueris ; & male de te mereantur ii, de quibus tu bene fis meritis.*

De Apro & Afino.

Duminers afinus irrideret aprum, ille indignans frendebat : Malum quidem, ignaviffime, fueras meritus ; fed etiamfi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas fumam. Irride tutus ; impune tibi licet ; tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditioni plerumque gaudent, fi quispiam bonorum eis refiftat ; magni pendunt, haberi fe dignos ultione. Imitemur equos & magnas beftias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano & Mure ruftico.

Libicum eft urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rufticus ; invitat ; apparatur ; itur cœnatum. Depromit rufticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit fe cum in urbem rufticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendide comparârat. Inter epulandum auditur in serâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, ægre se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam, vocat rusticum. Ille vix tandem metu deposito prorepat. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse; contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum? inquit: neherculè tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ quidem præ se ferunt voluptatem, sed si introspicias, habent periculum & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui, cum inimicis suis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; diffidens, ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

Aquila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium; suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casum. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula; dolet elusa aquila.

MOR. *Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

Pradam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenuerò audieram famam esse mendacem, jam reipsa experior. Nam ut hâc forte jam prætereo, suspiciens te in arbore, ad volo, culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sane iudicio cygnos vincis, & *bede à formosior albâ es.* Quod si ut plumis, ita & voce excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ allectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus : quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigetque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem : ejusmodi homunciones præda sunt parasitis. Quid si vitaveris jactantiam, facile assentatorum pestiferum genus vitaveris. Si tu voles esse Thraiso, nusquam deerit tibi Gnatho. Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestia : dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò : sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox, Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscuntur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen : Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur : benè tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,*

En ! ego non paucis quondam munitus amicis,

Dum flavit velis aura secunda meis :

Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,

In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit : coepit enim pigere sortis : iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensa herili,

idque otio ludôque consequi; sese contrâ portare cli-
tellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis ra-
men odiosum. Si hæc fiat blanditiis, eam artem, quæ
tam utilis fit, statuit sectari. Igitur quodam tempore re-
deunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam,
subilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrere
servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste
vapular.

MOR. Non omnia possumus omnes, ut ait *Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia docent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. Nam scimus id quod Græcè significan-
tius dicitur ὄν & λύρας, id est, Asinus lyrarum, vel ly-
ræ. Sic autem Boëtius, Asinus ad lyram positus. Repug-
nante naturâ irritus est labor.

Tu nihil inistâ dices facièsque Minerva, teste *Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursûque defessus, sub umbrâ, fronde super
viridi quiescebat. Murum autem grege tergum e-
jus percurrente, experrectus, unum è multis compre-
hendit. Supplicat captivus, indignum se esse cui leo
irascatur, clamat. Reputans ille in nece tantillæ besti-
olæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ita
multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in
plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem mi-
serabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in
cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæritos invenit,
inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Ete-
nim, ut sunt res humanæ instabiles; egent interdum ipsi poten-
tes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, ti-
mebit vel vili homini nocere; qui autem non timet nocere al-
teri, valde desipit. Quid ita? Quia etsi jam potentia fretus,
neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim
evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum
vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

LÆto decumbebat milvus, jam fermè moriens ; Matrem orat precatum ire deos. Mater rēspōdet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.

MOR. Decet venerari superos ; Illi enim pii juvant, impiis adversantur. In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis Aviculis.

Cum primum cœptum est feri linum, hirundo statdet aviculis impedire sementem, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ ; stultam vatem hirundinem vocant ; Surgente jam lino, & virescente, rursus monet evellere fata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam ; init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcer. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi nōrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est ; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quam Epimetheum. Fuere hi fratres ; nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem ; quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis, & earum Rege.

Gens ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perperellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ ; regem venerantur. Accedunt pederentim propiùs ; tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacescunt, rursus Jovem ; orant regem

dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam : is perstre-
nuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam
fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ
sunt. Jupiter non audit : nam & hodie adhuc que-
runtur. Vesper enim ciconiâ cubitum eunte, ex an-
tris egressæ raucò ululatu murmurant, sed surdo ca-
nunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem
sint deprecatae, jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atque ranis, evenire solet plebi : quæ si
regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse
causatur : optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si
quando nata est regem strenuum, hujus sævitiam damnat,
prioris laudat clementiam : sive quod semper præsentium
nos pœnitet, sive quod verum est verbum, Nova veteribus
esse potiora.

De Columbis & Milvo.

Columbæ olim bellum gessere cum milvo, quem ut
expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem.
Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segniùs
ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incepti,
satiùs fuisse putantes, pati bella milvi, quam tyranni-
dem accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiam pigeat. Nihil est
(teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam
sortem, modo tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, nova
sorte quasita, veterem rursus optarunt. Ita plerique inge-
nio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

Furi aliquando panem (ut fileat) porrigenti, respon-
dit canis, Insidias tuas novi : panem das quo desi-
nam latrare, sed ego tuum munus odi, quippe si ego
tulero panem, tu ex his rectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi causa amittas magnum. Cave
curvis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum
benigne dicunt, sed & benigne faciunt.

De Lupo & Sucula.

Parturiebat sucula. Pollicetur lupo se costodem fore fœtus. Responder puerpera, Lupi obsequio se non egere: si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium constare non præsentiâ, sed absentia.

MOR. *Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui: suum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

Olim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumfissi sunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius.*

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Verat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metumus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

Canem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus; frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabatur. Increpat herus verberare & verbo. Canis responder, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video inquit, nil placet sine fructu; juvenem amasti, senem odisti. Amasti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti; senem fructuosæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Rectè canis, nam teste Nasone,*

*Nil, nisi quod prodest, charum est: En! detrahe menti
Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.*

Præ-

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

*Turpe quidem dictu, sed si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.*

De Leporibus & Ranis.

Sylva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, steterê anxii, utrinque comprehensi periculis. Quôdque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timeamus? Animo opus est; Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo. Facet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hædo & Lupo.

CApra, cum esset pastum itura, hædum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores; voce caprisfat, jubens recludi. Hædus dolum præsentiens, Non aperio, inquit; nam etsi vox caprisfat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.

De Cervo & ove.

Cervus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat infcia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest; monet cervus ovem. Illa it infcias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, & præsentia lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, Vim vi repellere licet. Ex hac fabula, nova quidem nascitur, Fraudem fraudi refellere licet.

De Rustico & Angui.

Rusticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere, Postea Rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, ut redeat Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desuisse, superesse tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiae est. Cavere autem sibi, & decet & prudentiae est.*

De Vulpecula & Ciconia.

Vulpecula vocavit ciconiam ad cœnam; Opsonium in mensam effundit; quod, cum liquidum esset, ciconiâ frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis; pudetque pigetque injuriæ. Post pluscum, dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum opsonii, quod quidem vas cum esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit; Ciconia rostro facile exhausit.

MOR. *Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

Lupus in Officina sculptoris caput humanum reperi- tum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensûs, O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensûs nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, si adsit interna grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ, quàm internâ careas. Illa enim sine hac interdum incurret odium, ut stolidus eo sit odiosior, quo formosior.*

De Graculo.

Graculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis : postea autem, cum unaquæque avium suam plumam decerpisset, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim

Grex avium, plumas, moveat cornicula risum,

Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his vivant, qui & ditiores sunt & magis nobiles ; quare sæpè inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Juvenalis monet—E cœlo descendit γῶδι στυλόν, hoc est Nosce teipsum.

De Musca & Formica.

Musca altercabatur cum formicâ : se nobilem, illam ignobilem, se volitare, illam repere ; se versari in testis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquambibere ; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam : muscam vagam esse, se stabilem : sapere formicæ grana & fluentia, quod muscæ pastilli & vina ; atque hæc se non segni otio, at strenua opera nancisci : porro formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris ; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei : formicam hyemis memorem alimenta reponere, muscam in dlem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audit. Musca si benè dixisset, benè audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De

De Rana & Bove.

Rana cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundum intumuit. Clamitat natus; crepes licet mater, bovem nunquam vinctes. Tertium autem cum intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. *Hic formâ, ille viribus; hic epibus, ille pollet amicis: unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat, nec invideat superiori, quod miserum est nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De Equo & Leone.

Venit ad equum comedendum leo; Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se proficitur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem; orat ut inspicere sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuo conijcit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium, inquit, ob stultitiam fero; & is jure effugit; dolum enim dolo ultus est.*

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cum hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

Equus, phaleris cellaque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus irâ fremebundus, & *fræna ferox spumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obfistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus contrâ rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen.

inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur; deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus, bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ; Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipsi contempsere; & illudent eis ii, quos ipsi risere.*

De Avibus & Quadrupedibus.

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrunque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes, vincunt aves duce & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, uti ne ad aves unquam illi sit reditio, uti ne luci unquam fit volatus. Hæc causa vespertilionis est, ut non nisi noctu volet.

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

Lupus, cum prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula, Sciscitatur otii causam. Sensit lupo insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam, orat vulpeculam deprecaturum ire deos; Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi, hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda, Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium, nam, non ita multo post, idem pastor & ipsam capit.

MOR. *Fæda res invidia est, & ipsi interdum auctori quoque perniciofa; Flaccus Epistolarum, lib. i.*

Invidus alterius rebus macrescit opimis

Invidia

Invidia Siculi non invenêre tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

Cervus in perspicuo fonte se conspīcatus, probat pro-
cera frontis & ramosa cornua, sed tibiarum exili-
tatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judi-
cat, intervenit venator; fugit cervus ocior pilis, & agen-
te nimbo ocior Euro. Insestantur fugientem canes. Sed
cum intrasset condensam Sylvam, implicata sunt ramis
cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua dam-
nabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent
quæ efficiunt, quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cu-
pimus priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam
& honorum celsitudinem cupimus; in his beatitudinem si-
tam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & dolo-
ris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster,*

Sæpius ventis agitur ingens

Pinus, & celsæ graviore casu

Decidunt turres, feriuntque summos

Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, coepit rodere.
Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis?
tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ
duritiem æris præmordere soleo.

MOR. *Etiā atque etiā vide quī cum tibi res sit. Si
in fortiorem dentes acuas, non illi, sed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ est discordia, fœdus a-
liquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos
catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus
ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt.
Tum lupi irruentes, fidem fœdusque solum clamī-
tant, ovesque canum præsidio destitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsitan nondum esse desinit: fortasse & causam ceperit, cur te nudatum præsidio adoriatur.*

De Sylva & Rustico.

Quo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in Sylvam; rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuvit sylva. Rusticus apratâ securi, cœpit arbores succidere. Tum, & quidem sero, pœnituit sylvam suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

MOR. *De quo benè merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in auctoris abusi sunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

Pes & manus ventrem olim incusârant, quòd ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Jubent aut laboraret, aut ali nē petat. Supplicat ille semel atque iterum: Negant tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verum id serò. Nam venter, desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet societas humana. Membrum eget membro; amicus eget amico. Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum est: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Unicum & summum præsidium, complurium amicitia est.*

De Simia & Vulpecula.

Simia Vulpeculam orat, ut partem caudæ sibi donet ad regendas nates, illi enim esse oneri, quòd sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse; & se malle humum cauda suâ verri, quam fimiæ nates regi.

MOR. *Sunt qui egent; sunt quibus superest:ulli tamen divitum id moris est, ut re superflua beet egenos.*

De Cervo & Bobus.

Cervus, venatorem fugiens, coniecit se in stabulum; boves orat, ut in præsepilantare liceat. Boves futurum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui ralsa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic Labor, hoc opus est.* Mox deinde introgitur herus, qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. In adversis rebus & periculis, latebra difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cepit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, & inopes consilii, semet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula.

Leo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legarum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gravissimam rem ægrotare ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuar: leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideòque percipere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat: idque oraturam superos; cæterum minime viluram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægrota canta leoni

Respondit, referam: quia me vestigia terrent,

Omnia te adversum spectantia nulla retrorsum.

MOR. Cave fidem habeas verbis. Ni caveas, spe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per angustiorè rimam, ad cumeram frumenti repserit, in qua cum probe pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi, distentus impedit venter. Mustela iustantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quo macra intraverat.

MOR. *Vident complures in indigèntiâ latos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos molles incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, Lib. 1. Epist. 7.*

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastaque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.

Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

Equus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini. Equitem feri dorso, frænum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimonia cohibentur frænis, nec querendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatium, lib. 1. Epistolarum, Epist. 10.*

Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellegebat, donec minor in certamine longo

Imploravit opes hominis, frænumque recepit.

Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,

Nunc tærem dorso, non frænum depulit ore.

Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis

Libertate caret, dominum vehet improbus, atque

Serviet æternum, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO, INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

Adolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit: Dat socio ut sub veste occular. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurastis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressus prudentisque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

Canis in macello cum lanio carnem abstulisset in pedes sese continuo quantum potuit, coniecit. Lanus, jactura rei percussus, primum tacuit: Deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautiùs observaberis.

MOR. *Hæc fabula significat, plerosque omnes tum deum fieri cautiore, ubi damnum asceperint.*

De Cane & Ove.

Canis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vul-tur, accersuntur, rem affirmant. Damnatur ovis: dam-natam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos tum nemo nescit, tum hæc quam optime docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupo fit obviam : rogat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadé : que ut ad distenta lacte matris ubera redeat ; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit : huc summa cura servandi data est ; parenti potius quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere ?

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

Cum adolescens quidam in deliciis amoribusque surpasseret catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus : fit metamorphosis, quæ adolescenti miserè amanti perplacuit ; nempe tota succi plena, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo post, percipiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans feminae vultus in catum mutavit.

*Cum pedibusq; manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus ; & cauda est mutatis addita membris.*

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. Nimisque difficile est assueta relinquere.

Horat. Naturam expellas furcâ licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis.

Complures habebat agricola adolescentulos, liq; inter se discordes fuere : quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo jubet singulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætacula. Solvit pater, redditq; singulis virgulam : quam, cum pro suis quisque viriculis facile frangeret ; O, inquit, filioli, sic concordés vos vincere poterit nemo : Sed si mutuis volueritis favire vulneribus,

ÆSOPI FABULÆ.

vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. *Docet hic Apologus, Concordiâ parvas res crescere, discordiâ magnas dilabi.*

De Rustico & Equo.

Rusticus equum vacuum, asinumque sarcinulis egregiè onustum producit ad viam. Defessus asellus, equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si saluum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miserum! inquit, merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppressis subveniamus amicis. Orius nostri (inquit Plato) partem sibi patriæ vendicat, partem amici,*

De Carbonario & Fullone.

Fullonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo: Non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare. Trahunt (inquit Campanus) hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur,*

De Aucupe & Palumbo.

It venatum aucups: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: denique insidias molitur: præmit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviseo exanimatus malo, Me miserum! inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. *Significat hac fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliantur.*

De Buccinatore.

Buccinator quidam ab hostibus capitur ; adducitur. Trepidare ille ; supplicare ut parcant innoxio ; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gessaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant. Nihil agis, scelus, maximè noces, atque nunc hîc trucidabere ; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrâsque animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala aliqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt : Quid etiam dubitas ? An te principem esse oblitus es ? Annon tibi, quod jubeas, licet ? tu legibus major : In te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitatèque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant : tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in sylva fortè fortuna fit obviam, salutatur, adventum gratulatur ; denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat ! nullum me animantium esset usquam fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia ; Lupo libitum est deambulare ad villam ; sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea, vero cum illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit,

inquit, ô canis, tua isthac prorsus depilata cernix? So-
lebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis al-
latrare, obmorderéque nonnunquam; Id ægra ferens
herus, crebris me tundeat verberibus; prohibens etiam
ne quem præter furem lupumque adorirer; ego sic va-
pulando victus sum, & mitior factus; hocque genialis
sævitiæ servavi signum; Lupus hoc audito, Ego, inquit,
heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis,
cum tuâ isthac serviture; mihi mea potior est libertas.

MOR. Optabilius est humili casa dominum esse & panem
atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui,
& obnoxium trepidumque degere; nam libertas sublimi exu-
lat aula; ubi accipienda venit, & missitanda injuria est.

De Agricola & Canibus.

Agricola, cum ruri pluviosos hyemasset dies, coepit
tandem necessariarum rerum penuriâ laborare; in-
terficit oves, mox & capellas; postremo boves quoque
mactat, ut habeat quominus pene exhaustum corpus-
culum sustenter. Id videntes canes, salutem fugâ qua-
rere constituunt; sese enim non victuros diutius, quan-
do ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendâ
utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide.
Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie de-
mentia prævalent, ut vel servos infortunatos, imo, & domi-
no liberum mactent.

De Vulpe & Leone.

Vulpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habe-
bat, semel atque iterum id fortè animal contem-
plata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset
sefe obviam leô, tantum absuit ut metuerit quicquam
vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. Omnes nos consuetudo audacior, facti vel apud
eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

Vulpeculæ proles foras excurtebat; ab aquilâ com-
prehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila noctâ prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset. Et ipsa nunc te, inquit, tuosque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis; tuum quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per aquilam, potentis atque audacis animi homines intellige: per vulpem, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere divitibus aque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes in acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum pratendit rusticus: capiuntur græes, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum noscentibus postquam recepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit & eis qui impuris se adiungit socium, pari poena plectuntur.

De Gallo & Cato.

VENit ad gallum comedendum catas: non satis autem habens ad nocendum causâ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefaceret. Ille se innocentem ait, cum sic excitet ad opera mortales. Catas interea intonat, Nihil agis, scelestè; cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cum expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius favilens catas, quicquam faciet; tu mihi hodie discerperis.

MOR. Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus, Ut canem cædas, facile invenire baculum. Malus, si libitum fuerit, quo jure, quaque injuria, te precipitem dabit.

De

De Opilione & Agricolis.

Puer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum
térque quaterque lupum adesse clamitans, agricolas
undique exciebat. Illi sæpius illusi, seriò auxilium im-
ploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando
verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides.* *Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17.
de Plano scurra jocus.*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non Ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamar.

De Aquila & Corvo.

Rupe editissimâ in agni tergum devolat aquila: vi-
dens id corvus, imitari, velut finia, gestit aquilam:
In arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impe-
ditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet.*
*Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes
quod possis.*

De Cane invido & Bove.

Praesepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut
comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii
te cum tua isthac invidia pevdant, inquit, qui nec fœno
vesceris, nec me vesci finis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis inuideant, quod
ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

Strepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, in-
quit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cor-
nix, Scio, inquit, quibus insultem, placidis molesta, sævis
amica.

MOR. *Impotenti & sincera perpetuo est cum malis para-
ta certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis
verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De Pavone & Luscinia.

PAVO, apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem queritur, lusciniā suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos suā à diis cuique; lusciniā cantu, tu plumis longe superas; unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. *Qua dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora queramus. Superi temere agunt nihil.*

De Mustela senicula & muribus.

MUSTELA, præ senio viribus carens, mures jam, ita ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmoniis subinde dicere solebat, Qua non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidius dixeris, Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.*

Apologus ex Mantuano traductus.

RUSTICUS quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, lapidissima quotannis legebat poma; herolēcta donavit urbano; qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterissima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malos periere. Quod cum patrifamilias nunciaretur; Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem; fatis superque fuerat (si franos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit;

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,

Unde dare urbano dona solebat hero.

Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum

Transtulit in laribus proxima rura suis.

At quia malus erat senior, translata repente

Aruit, & proles cum genitrice perit.

Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,

Inquit herus, fuerat carpere poma satis,

MOR.

MOR. Qui nimium sapiunt atq; inconcessa sequuntur,
Desipiunt; cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

Audire vocem visus leo, profluit, subsistit non sine
trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur
tandem aquis ranula. Leo, deposito metu, adprope-
rans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à
Guiliel. Gaudano versa Fabula de partu montium.

De Formica.

Strius, venit ad fontem ut biberet formica, incidit
fortè in puteum, opitulatur eminens, ex arbore de-
jecto ramo columba; ramum conscendens, formica ser-
vatur. Adest, columbam ut capiat, aucups; non finit
formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat co-
lumba.

MOR. Docet hac fabula præclare, meritis referendam
esse gratiam.

De Pavone & Pica.

Gens avium, cum libere vagaretur, optabat sibi dari
regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur
putabat, quia esset formosissimus. (Hoc in regem accep-
to; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos
perstrenue, ut solet, insequi cœperit, quò illum modo
abiges? quo nos pacto servabis?)

MOR. In principe non tam forma, quam corporis fortitudo

Spektanda: Opus est prudentia.

De Agroto & Medico.

Medicus curabat agrotum; ille tandem moritur.
Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intem-
perantia periit.

MOR. Bibacitatem & libidinem, nisi quis maturè re-
liquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut per-
breve est habiturus senectutem.

De

De Leone & aliis.

Leo, asinus, vulpes eunt venatum : capitur ampla venatio:capta partiri iussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugit leo : asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii : quæ astutior, cum leoni longè optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

E Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis inceslere audebat. Cui lupo, Non tu, ait, sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

Asinus, de hortulani sævitiâ querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Japiter vota asini ; dat regularium ; apud quem cum tegulas gravioraque tergo vestaret onera, accessit rursus ad Jovem ; orat dari qui mitior sit. Ridere Japiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium ; quem ubi pernovit asellus, Me miseram, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parceret !

MOR. Semper damnamus quæ presentia sunt, & nova, appetimus, quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anæ & Ancillis.

Anus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam luceſceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotii commotæ radio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras ; sed hæc spes miseram frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum rescivit ; intempeſta deinceps nocte surgere jubet,

MOR.

MOR. Non pauci, gravium malum dum student evitare, in alterum diversum incidunt. Per vulgatum est,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

A Sinus beatum purabat equum, quod pinguis esset, & in otio degeret; se vero infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidieque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma clamatum est. Tum equus, *Non equidem dorso, non frænum reppalit ore, nec telum corpore.* Hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecissent.

MOR. Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium camporem videt; non considerans, in quantas res & sollicitudines distrabatur, dum interim ipse cum optima paupertate canit.

De Leone & Capra.

Editâ rupe ambulanti capram fortè conspiciatus leo, monet, ut potius in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture aliisque Avibus.

Annum se natalem celebrare adsimulat vultur; aviculas ad coenam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plausu favoribusque accipit, deceptas aniat vultur.

MOR. Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, qui bene se facere velle simulant. Hinc Ovidius, Melle sub hybla sæpe venena latent.

De Anseribus.

Anseres una cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conpicata volant grues; capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops : at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.*

De Jove & Simia.

Jupiter scire percipiens, quisnam mortalium scitissimos dederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique, aderat jam alitum pecudumque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit : quin etiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter Judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. *Suum cuique pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

Fastus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est ; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procède agetum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondit : Certamen nunc abnuo nec meæ sortis me piget : Nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates ramen pervinco sonoras : tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides ; & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam laceßiti injuria) aliis insultant.*

De Piscatore & Pisciculo.

Piscator, jacto in aquam hamo cibus illito, pisciculum eduxit. Orat obsecrâque captivus, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, *Ego, inquit, spem pretio non emam; quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, malletm auferre potius in præsentia.*

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum spe unquam amittamus. Quid enim stultius, ut cæpi apud Ciceronem, quam incerta pro certis habere?*

De Formicâ & Cicadâ.

Appetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahabat formica. Videt id cicada, accurrit, rogat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcumq; potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, querere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem, senectutem intellige; per æstatem, adolescentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

Leonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minicabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; non tua, inquit, in rugas contracta frontis me territat, sed immanem metuo leonem; qui nisi tergo hæreret meo, jam seires, non ita parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. *Calamitosus non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.*

ANIANI FABULÆ,

A

GULIELMO HARMANNO

D. Augustini Ordinis Canonico; interprete mutata.

De Nutrice & Lupo.

Nutrix minatur puerum plorantem, nī taceat, datum
ini lupo. Lupus id forē audit; spe cibi manet
ad fores. Puer tandem flescit, obrepente somno. Re-
greditur lupo in sylvam, jejunos & inanis. Vulpes ubi
fit praeda, sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit,
mihi data sunt. Puerum plorantem abjicere minabatur
nutrix, at fefellit.

MOR. Feminiæ non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

Ceperat testudinem tædiū reptandi. Si quis eam
in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri.
Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non haben-
tem fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre
astra, in astris vitam relinquit.

MOR. Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, si
mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, incide-
runt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

Cancrum retrogradum monet mater, antrorsum ut
eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas repre-
hendi.

De Sole & Aquilone.

Sol & aquilo certant uter sit fortior. Conventum est
experiri vires in viatorem, ut palma n ferat, qui ex-
cusserit manticam. Boreas horribilo nimbo viatorem ag-
greditur. At ille non desistit, amictum gradiendo dupli-
cans,

canis. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuarè, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, caprat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, refedit; ita soli contigit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam et si tu fortis es, est forsitan alius te fortior, aut si non fortior certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

A Sinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua: greges armentâque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit; imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extrabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probe novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse similes: non doctum, cum sis indoctus; non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Ranâ & Vulpe.

R Ana egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam proficitur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illudit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curret seipsum. Sic illudit vulpes; est enim ranæ os cœruleo colore.

MOR. *Stultitiæ est profiteri quod nescis, & ridiculum.*

De Canè mordaci.

C Anî subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nalam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & auctoritate gravis, monens eum ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

Camelus, sui pœnitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem objectum cæteris animalibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli : nec modò votum negat, verùm & auriculas bestię decurtat.

MOR. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multâ fortunam secuti meliorem, incurrere pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

Duo amici faciunt iter : occurrit in itinere ursus. Unus, arbore cōscensâ, periculum evitat: Alter, cum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motum, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem ? hoc monuisse, ait, Ne unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigrôque simillima cygno fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

Eques calvus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ : dum malè observat capillatum galerum, subito apparet calvities. Tollit cachinnum corona, necnon & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluerint qui fuerint mei ?

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cum accepisset in foro alampam, hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De Duabus Ollis.

Duæ ollæ stetere in ripâ : altera erat lutea, altera ærea, utramque tulit vis fluvij. Luteæ collisionem metuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim ne collidantur satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum ; seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrumq; fiet periculo. Quare certum est à te separari.

MOR,

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De Rustico & Fortuna.

Rusticus, cùm ararer, offendebat in sulcis thesaurum. Gratiâ agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna videns nihil honoris haberi sibi, irâ est secum locuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore sollicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

Fugit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occurrit cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est Fortuna mutabilis) è miseriis redierit felicitas, nimirum nâcuisse miseris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus Prole.

Omnes animantes suo conspectui Jupiter adesse iusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum sumis rideamus.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unâ cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR: *Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsân habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dùmque fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virgilius.*

Nare deâ, quo fata trahunt retrahuntque, sequamur:
Quicquid erit, superando omnis fortuna ferenda est.

De Tigride & Vulpe.

Venator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere, sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerasset? Responder, se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. *Fortes plerumque sunt temerarii, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De Tauris & Leone.

Quatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vident leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tam segregatos laniat.

MOR

MOR. *Concordiâ nihil est firminus : Discordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

Fertur olim abies despicere dumos; jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneas. Quorum quidem tale fuit responsum, Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra prætereis bona. Cum tu sonantē detruncare securi, quam velles tum nobis, qui securi sumus esse te similem!

MOR. *Et summæ fortunæ suæ insunt mala, & humili fortunæ suæ bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc securus est ac tutazilla nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

—Celsæ graviore casu

Decidunt turrets, feriuntque summos

Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

Subductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait modo se à matre fusam, atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare: Si dimittat postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio; quid sim habiturus, nescio: Ego spem pretio non emam.

MOR. *Certum præstat incerto, præsens futuro; etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

De Alite & Pullis ejus.

Ales positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matris, pulli anxii narrant dominum agrum operam illam mandasse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertio, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare; Jam, inquit, tempus est ut fugiamus; vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi; Timeo dominum, illi enim res cordi est.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus, quod si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De Avaro & Invido.

Duo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca & duplum accipit socius. Porro invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiare? Invidiâ verò dementius est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

Videt leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicésque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia non tibi sed sibi.*

De Cornice & Urna.

Stibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ scrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.*

De Leone & Venatore.

Litigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent ait, quod si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis,

MOR.

MOR. Quisque quoad potest, & dicit & facti quod suæ arti & causæ putat prodesse.

De Puerō & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exiit se, insilit in puteum, quærit. Vase non invento, conscendit, atq; ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam: Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat,

MOR. Fallantur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvenco vinculi omnisq; jugi impatiens. Homo astutus bestię refecat cornua, (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus, & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus, os caputque rustici oppolet arenâ.

MOR. Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

Satyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum arque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum; foveat igne. Spirantem autem in manus percontatur causam; qui respondens, Ut calefiant, inquit; Postea cum accumberent, sufflat viator in polentam; quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuo Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. Cave sit in tuo Convictu homo duplici ore, qui, que in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico.

Apro vastanti segetes rusticus præcidit auriculam. Iterum deprehenso præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum

tum lauiticiæ sui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nusquam appareret cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, Villicus respondet, Patrone, non est mirum non apparere cor; credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes convivæ emori risu, cachinnari de stulticia rustici.

MOR. *Multorum hominum est adeo excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus; Quia inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.

MOR. *Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim, Let no Man be too heedless of his Enemy. Latine sic, Nemo suum hostem flocci pendat.*

Rustici currus hæret in profundo luto. Mox supino Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepre, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. Jura temet, inquiunt, ipse, tum juvabit te Deus.*

De Anser.

Fuit anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subito fieret dives, anserem jugulat, sperans intrus latere gazam. Sed anser invento vacuo, stupet miser, anxieque dehinc suspirat, ac p'angit & rem & spem periisse.

MOR. *Moderanda sunt vota. Curandum est, ne vel præproperi simus, vel nimii. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUn per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, distitans sese, dum illa cantabat, laborâsse.

MOR. Qui segnis est in juvenia, egebit in senectâ: & qui non parcat, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectumprehendit ulnis, quem (dum præceps fugiat) collidit petrae atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. Solet evenire ut ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eo quem minus amant, præstante se strenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvenco laboris expertus vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum denique se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci ad aras, ac tum hilce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securus istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De

De Cane & Leone.

Occurrit canis leoni, jocatur ; Quid tu miser exhaustus inediâ percurris sylvas & devia ? Me specta pinguem ac nitidum, atque hæc non labore consequor, sed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas ; sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes ; ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. *Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.*

De Piscibus.

Piscis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca ; ait, Tunc fore Judicium nobilitatis, si cum phocâ captus portetur ad forum ; Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & jactent : Sed laus sui oris non datur homini Laudi, at excipitur cum auditorum risu.*

De Pardo & Vulpecula.

Pardus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus, despectis, intumescibat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. *Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortune ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.*

A P O L O G I

Ex Chiliadibus Adagiorum *ERASMI* desumpti,
ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret
quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum ma-
culis variegatam; respondet vulpes, Sibi id dec-
oris in animo esse, quod illi esset in cute.

*MOR. Neque verò paulo satius est ingenio præditum esse
vasro, quàm cute versicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat
cum fele, jactaret sibi varias esse technas adeo ut,
vel peram haberet dolis refertam; felis autem re-
sponderet sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si
quid esset discriminis: Inter confabulandum repente
canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arbo-
rem altissimam subsiliit, cum vulpes interim à canum
agmine cincta capitur.

*MOR. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam uni-
cum consilium, modo id sit verum & efficax, quàm plures
dolo: consiliaque frivola.*

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut sal-
tandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum ani-
mal ad figuram hominis propius accedit: Ità nec aliud
actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem
itaque saltandi pròtinus edoctæ saltare cœperunt, in-
signibus indutæ purpureis, ac personatæ; multoque jam
tempore majorem in modum placebat spectaculum;
donec è spectantibus facetus quispiam, nuces, quas clan-
culum in sinu gestabat in medium abjecit. Ibi statim
simiæ

44 VARIORUM AUTHORUM

simiæ simulatque nuces vidissent, oblita choræ id esse cœperunt, quod antea fuerant : ac repenti è saltatrici-
bus in simias redierunt, contritisque personis, dilace-
ratisque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non
sine maximo spectatorum risu.

*MOR. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non
mutare hominis ingenium.*

De Asino & Viatoribus.

Duo quidem, cum in desertis locis asinum quempiam
forte fortuna nacti essent, contendere in eum se cœ-
perunt, uter eorum, uti suam domum abduceret : nam
utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac in-
terim de re illis invicem altercantibus asinus sese sub-
duxit, ac neuter eo potitus est.

*MOR. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob in-
scitiam uti nesciunt, excidunt.*

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt,
Eas quum essent inter se partiti, neque sufficerent
omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem in-
vitarunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam
humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi suble-
varet, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent
quas cepissent.

*MOR. Nonnulli, posteaquam inconsultè quippiam ad-
orti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio ad-
misceant.*

De Asino.

Apod Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem,
abrupto loro in sylvam aufugerat : illic forte re-
pertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ita
pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce cau-
dâque territans : nam Cumani leonem ignorant. Ad
hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic
asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec
hospes quidem Cumas profectus, qui sæpenumero vide-
rat

fat & leonem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit; dominóque agnóscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facîle tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindicta quocque pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit, ubinam aquila nidum collocâisset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâisset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam; is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istuc in ruto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque; prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei gravitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani fabula Erasmo interprete.

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogatus cur ita faceret; Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursus inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi veller. Uci pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ. Quid ego audio? inquit. Tunc eodem ex ore pariter & calidum & frigi.

46 V A R I O R U M A U T H O R U M

frigidum efflas ? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modò vituperant.

Ex secundo Noctium Atticarum G E L L I I,

Apologus ÆSOPI Phrygis memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cum quæ utilia monitu suasuque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est, sed festivos delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, spem fiduciámque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva, nomen est *cassita*; habitat, nidulatúrque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jam plumetibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucre erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque uti sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, & Videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant.

Mater

Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat : dominus quos rogaverat operitur : sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursus ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt : quin potius imus, & cognatos, affines, vicinóque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavesci matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura fiat : cognatos affinesq; nullos ferme tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capeßendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant; vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuo dicetur. Alià luce ortà avis in pastum profecta est ; cognati & affines opera, quam dare rogati sunt supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis ; afferes primâ luce falces duas ; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram ; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus; Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus est, inquit, cedendi, & abeundi. Fiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res ; non in alio unde petitur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunq; & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut nobis tantum ipsis nitamur ; alia autem omnia, quæ extra nos, extrâque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neq; pro nobis duamus ? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scite admodum & venuste versibus quadratis composuit ; quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, opere pretium esse herclè puto.

*Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.*

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim prope universæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, nè posthac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes : ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum inodo enatam, pusillam, tenellamque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, ne arbusculæ illi se crederent : laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempserunt illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat ; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant : implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ ; ac frustra eas serâ pœnitentiâ, subiit, quod salubre illud consilium, sprevisset. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumfidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant ; sed opinor frustrâ, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo : Nam veteres illæ noctuæ reverâ sapientes erant : nunc multæ noctuæ sunt quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

MOR. *Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.*

Apolc-

*Apologus ex secundo Libro Petri Criniti, de
Honestâ disciplina, desumptus.*

SATA est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento crevillet, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi; & vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen profurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus, variâsque calamitates pervici, & adhuc integra confisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis cum & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non est superbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Jo. Ant. Campano desumpta.

CORVUS Lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde est à Lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus, nec minus luporum, si occiderentur, quam cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. *Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TURGIDA olim facta tellus, & mirum in modum tumida, agnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metumque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montem erupturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus; & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

E

Apologus.

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio desumptus.

Humani artus, cum Ventrem otiosum viderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cum eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere; & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*
De Arione & Delphino fabula elegantissima
ex Libro 16 Gellii.

Vetus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbîus fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit artis gratiâ; Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eò venit, aurêque omnium mentêque in utriusque terræ urbibus demulsit; in questibus itic, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amiciorisque sibi Corinthios delegit; Sed ii Corinthii homine accepto, navique in altum provectâ, prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicië intellecta, pecuniam cæteraque sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commiseritos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed imperavisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitæ perditâ, id unum postea oravit, ut priusquàm mortem oppeteret induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen cassus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, frânsque in summæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce sublatissimâ cantavit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatu-

que

F A B U L Æ.

SI

que omni sicut flabat, canebátque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, eursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse incolumique eum corpore & ornatu Tenarum in terram Laconicam devexisse, tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro Regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem istæc parum credidisse, Arionem (quasi falleret) custodire jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumque illic bene agitare, & studiis delectationibusque urbium florere, atque in gratia pecuniæque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupectos convictosque ire inficias non quisse.

MOR. *Documento est hæc fabula plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementia, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phorcensis
Apologus lepidissimus.

De Araneâ & Podagrâ.

A Ranea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic se obviam præbuit Podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare.

Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cuiusdam civis ædes divertit, inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quò etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tamen egestoli cuiuspiam tuguriolum impetrarat; in id locum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœiaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis infernebatur. Atqui dicere non est hujus institui, quàm convenerint malè membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ fragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo angusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, converère rursus Aranea simul & podagra. Prior Aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum Commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur; nec otium habet admonstrare Araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt. Araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi, in hanc Aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam incrementibus, urbi cuiuspiam sese approximant. Podagra instituti non immemor, pedetentim se in nummoli cuiusdam domum illatebravit. Quàm commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quàm benevolentiam, quàm humanitatem, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur substruunturque oloriæ culcitæ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas,

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis casam ingressa telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusque incumbit : reficit abrupta, perficit intercepta ; & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula* : nullas insidias, nullos formidat insultus ; imo vero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post, podagra Araneam convenit ; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter, exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utriusque sententia : Quorsumcunque profiscerentur, podagiam in divitum domos, Araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat : Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas : Ad ultimam, nusquam libertatem major m, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI
elegantissimi & amœni ingenii fabulæ elegan-
tissimæ ; nuper per clariss. Poetam & Phi-
losophum Gargetium emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio,
Sacerdoti venerando, S. P. D.

J Ampridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum confessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evasisti, ut nemo sane (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens ; hac omnia animo diu voluabam, unde tanta fluere laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret,

unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas mereatur *Abstemius* noster, laudes non transis silentio: imo ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium meritis sit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimisque sententiis scatent. Nam modo dicam de hoc apologorum libello nuper impresso, in quo perspicue insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare vedetur. Quare non vereor ut is remisso cujuscunque animo psum eat, *Abstemio*q; (absit invidia verbo) omnium quam jucundissimo detrabatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla nunquam in re defuturos esse liquitio constabit. **V A L E.**

**LAURENTIUS ABSTEMIUS
OCTAVIANO UBALDINO**

Comiti Mercatelli, S. P. D.

Editurus hunc Apologorum libellum quem de numero fabularum Hecatomyrbium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non sine plurimis beneficiis perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratiissimi hominis esse videbatur. Rursus cum tuorum in me officiorum numerum, divinasque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua; quæ non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem,

tem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Gvidus Ubaldus, clarissimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare merito possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me insitârunt Georgius Emus pro Venetiis hic legatus, non solum Patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsena, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitatis vacant studiis eruditi, Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemiio tuo; cujus mentem animumque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur; doctos etiam & claros viros in magnis rebus hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent; unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad principem scribens; cum Principes, curarum mole pressi, soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Proœnium.

Cogitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humane vite prodesent, cogitationes suas literarum mandavêre memoria: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur.

videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis præceptis alliciunt. Non ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit nisi fuerint aliqua urbanitate condita. Testis quidam orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo & anguilla simul, iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem amnem tranavit; quod cum dixisset, obtruncit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possim, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samius rectorem populi mortui addicere volentibus, Æsopus hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuitt, dicens, Hæ meo sanguine jam plena parvam mihi possunt inferre molestiam; si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios elegatis necesse est qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incæpto destitère. Hæc ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde, ut refert Josephus sub eo per viginti annorum spacia per duos tantum Præsidēs, Cratum scilicet & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, ut inquit Staius. Himerenses Philaridem, Agrigentinorum, tyrannum, ducem

ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc
 apologo deterruit. Equus, dicens, solus pascēbatur in prato;
 adveniente autem Cervo & pascua corrumpente, consuluit homi-
 nem, quā posset illum arte punire. Cui homo; Si frænum in-
 quit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permi-
 seris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem homi-
 nis auxilio victor abigit, sed Non amplius hominem dorso,
 non frænum depulit ore. Ita, inquit Stesichorus, viri Himeren-
 ses, vobis eveniet; si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem ve-
 stros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis
 territi Himerenses, huiusmodi duci eligendi consilium deposuere.
 Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum &
 militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne A-
 grippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquit,
 Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes,
 ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreve-
 runt; sed cum ipsi, quæque alimenta illi denegando, quæ per
 omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redie-
 runt. Eodem; inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter
 & membra, alter alterius auxilio indiget, & ut discordiâ
 intereunt, ita concordia valent. Quâ fabulâ populus revocatus,
 cum Senatu in gratiam rediit. Non immerito igitur non solum
 Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, huiusmodi
 fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam, maximi & cele-
 berrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi
 alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem morali-
 & civilis vitæ non minima facere arbitrati sunt. Quo circa
 omnibonus Leoniceus & Laurentius Valla, viri etatis no-
 stræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum
 vertere; quos sibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati
 fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in
 doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video
 igitur cur hæc componendo fabellas laude fraudari debeam,
 quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo
 invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est
 cum summa omnium laude concessum.

*Laur. Abstemii Fabulæ.**De Mure in Cista nato.*

Mus in Cista natus omnem fere ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras Cistæ ludens decidisset, quærereturque ascensum, reperit epulas lautissime paratas; quas cum gustare cœpisset, Quam stultus, inquit, hætenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam, Ecce quàm suavioribus hîc vescor cibus?

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cum alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur.

Impetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absque aristis nasceretur, nè metentium trituranthumque manus læderet; quod ubi inaruit à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidit!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

Cum accipiter Columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus à rustico captus est: quem blandè, ut se demitteret obsecrabat; non enim te læsi, dixit. Cui rusticus. Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

Aranæa in Hirundinem exandescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat: Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aere pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quam justè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hæc monemur fabulâ, ne viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transiture.

Rusticus torrentem transiture, qui forte imbribus excreverat quærebat vadum. Et cum primùm eam fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiore quam animo erat opinatus; rursus, ubi breviorē tutiorēque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutiùs, inquit, clamorosis aquis quàm quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hæc admonemur fabulâ, ut minus verbosos & minaces quam quietos eximescamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à Pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur. Simpliciter, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

Irrisus ab accipitre Cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis post diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere; Cui Cuculus, Quàm melius tibi, inquit, Amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asina & Vitulo.

Asinus & Vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum Vitulus, fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, ne hostes nos captivos abducant. Cui Asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt; Asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc

Hæc fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formidant, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

Vulpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opiparè affatas alto silentio comedentem; ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Qui respondens quædam anus, Pessima animalium inquit, nos quæ nostra sunt comedimus, tu vero aliena turaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

Vir quidam complures Capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, Nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiore invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quanto præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

Trabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos vero me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus suspiriaque nostra, & stimulus quo pun-
gimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit Trabs.

Hæc nos docet fabula ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos ledunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

Arbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ enodæque; præter unam humilem, parvam, nodosamque, quam ut deformem pusillamque cæteræ

teræ ludibrio habere solitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate sua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, Dete non amplius querar, natura, quod me turpem genueris, cum formolis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehensio à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à Ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo suaviore, quàm in omni vita, emitteret sonos, cum potius mœstus esse deberet. Cui Cygnus, Quia inquit, neque cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam consolente.

Mulierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens consolabatur, dicens; Ne te afflîtes, ne tantopere lugeas, filia, alium enim virum tibi inveni, isto longe formosiores, qui prioris desiderium facile mitigabit. At Mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequeretur, non modo verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionem acculabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat an adsit juvenis ille quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis exsistere soleat.

De

De Muliere amatoris discessum flente.

Mulier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus fere rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequabatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inquit, sed palium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitasse dicebat.

Quadrigæ in stadio currebant, quibus Musca infidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat Musca, Quam magnam vim pulveris excitavi?

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam Serpens infestaretur.

Anguilla interrogabat Serpentem quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potius quam illum insequerentur. Cui Serpens, Quia raro, inquit, me lædunt impunè.

Hæc fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia & Talpa.

Conquerenti Asino quod cornibus careret, Simia verò quod cauda sibi deesset: Tacete, inquit Talpa, cum me oculis captum esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti; qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

Nauta quidam in mari subita & atra tempestate depressus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxilium implorantibus, Nescitis, inquit, quid petitis.

Ante

Ante enim quàm Sancti isti ad Deum pro nostrâ liberatione se conferant, hac eminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

*De Piscibus è sartagine in prunas
desilientibus.*

Pisces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc, fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes in ardentis prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

*De quadrupedibus societatem adversus aves
cum piscibus ineuntibus.*

Quadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus foedus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

Quidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præsto affuerunt, ut illius aures turbarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari jubet, non esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines, autem

tem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandumque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honorum tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisi nam esset interrogabat. Cui ille ut erat ad jocos promptus. Miseresco, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quam primum enim dignitates ejusmodi estis affecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublatis veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

Juvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem qui ad id tempus in coelibatu permansisset. Cui cum debitumolvere non posset, dicere solebat, Quam malè vitam meam dispono.

disposui! Juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

Pica aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet, quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, respondit, ni vererer, nè quæ intra regulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendas.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

Gloriabatur turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es, fili, inquit, si credis te cum ea posse convivere, cum uterque vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hæc monemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

Rusticus quidam erat admodum pauper, sed adeo facetus, ut nè calamitatis quidem tempore, nativi lepôris oblivisceretur. Is cum villam suam casu igne injecto ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villa egressus, periculum quam ocyssimè fugiebat. Oblitus damnorum rusticus, accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti, nunc quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt cursu.

Insitum est à natura omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpè in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem ea ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægre illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Experrectus autem vehementer agebatur; & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes qui aderant illius misererentur; quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrasset. Atego, inquit istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem citius expertus non sum.

Hæ: indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

Vir erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus; Utinam, inquit, rex stultorum essem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

Vidua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat, Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi inquit, tibi virum ex animi tui sententia ; est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepedo, etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, siquando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierum arctissime constringat.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

Canes complures Urbani quendam villaticum præcipiti insequiebantur cursu : quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substititerunt, nec aliquis Urbanorum illi appropinquare audebat. Tum imperator exercitus, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Demonem accusante.

Volunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæmonem culpam conferre, ut se crimini exuant ; adeo

omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex quâ illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat: accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit; & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset, Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minimè venia dignos, qui cum liberè peccent, Fortunam vel Dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

Testudo conspicata Ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leves agilesque, ut facile quolibet proflirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit Ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquid tantulum recreata dicebat; Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina?

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

Gliribus quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne vicius gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absteriuit, dicens, Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet virum prudentem debere non modo presentia intueri, verum etiam futura longe prospicere.

De Cane & Hero.

CANEM quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatúmque solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo, ut beneficia à se, maleficia autem à servo, in illum viderentur esse collata. Ægrè autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit, & cum increparetúr à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatúsque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAGNUS timor aves inceserat ne scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim interquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere; quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

URSUS ictus ab Ape, tantà ira percitus est, ut alvearia, in quibus Apes mellificaverant, tota unguibus discerperet. Tunc Apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis ursum invadentes pene necavere; Qui ex eorum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quanto melius erat apibus unius aculeum tolerare, quam tot in me hostes meà iracundià concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quàm dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucape & Volucris.

Auceps tetenderat Volucris retia, largamque illis in area effuderat escam: pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucae; quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem ad vesperascere coepit. Tunc auceps amissa spe multas capiendi cum jam tempus esset quiescendi, attrahens retia unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

Miles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutrieat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me Dominus quàm te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui iste, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus antepone.

De Sue & Canem.

Sus irridebat Canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui Canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus yescor.

Hæc fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa sueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos, responderunt? Ignoras quæ te poena maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit Trabs, nec ampliùs boves convitiis laceßere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit maioribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habitata, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet. Ut meo, inquit, me arbitrato, non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc Scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoque nimium sibi videri diceret; æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cum nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverendè, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strenâ imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit Scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, Upupam cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercorea & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyro.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspergit; indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum itinere torrentem quendam ita imbris auctum offendisset, ut sine vitæ periculo cum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunos, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspererat comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

Mulus conspicuens equam aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum

vul-

est, vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, sa- longe melius esse, dicens, quotidiano labore durum vi- & tum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delictos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longe pluribus periculis, quàm pauperum, videamus esse subiectam.

De Porco & Equo.

PORCUS conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat; Stulte, inquit, quò properas; In pugna enim fortasse morieris. Cui Equus, Tibi inter lutum sordetque impinguato, cum nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam; mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

*De Coriario emente pellem Ursi à Venatore
nondum capti.*

CORIARIUS ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniamque pro eà protulit. Ille sibi in præsentia pellem Ursi, non esse, cæterum postmodum venatum profecturum, ursoque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde Ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi Ursus latebat profectus, immixtis canibus, illum exire compulit: qui evitato venatoris ictu eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abcessit. Coriarius cum feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi,

culi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

Eremita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Deo offensa & animi discrimine pauci exercent, tandem corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cum miles, Faciam, inquit, quod mones, pater; verum enim est, quod hoc tempore, milites neque stipendia exigere valeant, licet exigua sint, neque prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illi amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

Vir quidam, defuncta Uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat. Cui, ut par referret, ipse quoque defunctæ Uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata; pauperi, elemosynam petenti partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quando audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima Uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui possunt optimè vindicare.

De Leone & Mure.

Eo laqueo captus in silva, cum se ita irretitum videret ut nullis viribus se inde posse explicare confideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum; quod cum mus promptè fecisset, Leonem rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in Uxorem. Nec abnuit Leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum perire pressit atque contrivit.

Hæc fabula indicat, Matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

Ulmus, in ripâ fluminis nata, filer sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem levissimum undarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos annis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ mus perfracta trahebatur ab aquis. Cui filer, ridens, ait, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedere, quàm qui resistere volentes, stupiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

Cera ingemiscebat, se mollem, & cuicumque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem late ex luto multo se molliori factos in tantam duritiem suis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se mittit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed cum igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis à natura negatum.

De Agricola Miliniam & Mercaturam affectante.

Agricola quidam ægre ferebat, se assidue terram vovere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitiis pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actis prius ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & laute epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cum ab imperatore suo male punatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militum mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum minore labore existimabat. Pælius igitur venditis cum navem mercibus implevisset, navigari cœperat, cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periêre.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

Asinus indignè ferens Scurram quendam honorari, pulchris vestibus amicti, quia magnos ventris emit sonos, ad magistratus accessit, petens ne se minus quàm Scurram honorare vellent. Et cum magistratus ammirantes eum interrogant, Cur se ita honore digni duceret? Quia, inquit, majores quàm Scurra crepit ventris emitto, eosque absque scœore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas peritias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis laceffente.

Amnis quidam suum fontem convitiis laceffebat, inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratus

das repressit. Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono, vivatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogat, non Deo attribuant, à quo ceu à largo fonte, nostra procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

Vir malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conciusus, arctissime pervivi custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium; si sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit dicens, Amice amicus tibi auxilio esse non possum; tot enim loca pro te operando hætenus peragravi, ut hos omnes calceos coniverim; nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alias oleam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

Aves consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset; fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit plures, quam unus saccus implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat:

MAtrona quædam admodum pudica & viri amatissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri; lamentabatur; ingemiscebat, & ut suum

suum in virum amorem testaretur, rogabat mortem, ut maritum sibi esset ereptura, se potius quàm illum vel occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili pectus venientem; cujus timore perterrita, & jam sui tibi poenitens, Non sum ego, inquit, quem petis, jacet ibi lecto quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo amantem amicum qui non malit sibi bene esse quam alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

Vir quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequabatur filius verò ejus canebat. Qui cum à patre increparet ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cum unâ secum mœstus esse & flere deberet, Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasce gratis concinenti? Cui Pater, Non tuum inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro Zelotypo, qui uxorem dederat alteri custodiendam.

Vir Zelotypus uxorem, quam parùm pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidei dederat custodiendam? ingentem pollicitus pecunia si eam ita diligenter observaret, ut nullo modo contagalem violaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens dixit; Se amplius nolle hanc tam duram generis provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit mulierem invitam posset custodire; addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro sacco plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutoque sacco eas inter herbas pascere, vespereque facto, omnem domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem servare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes qui pudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

Vir quidam natione Germanus, dives admodum ægrotabat; ad quem curandum plures accesserunt medici; (ad mel enim cætervatim convolant muscæ) primum unus inter cætera dicebat, Opus esse clysteribus si illet convalescere. Quod cum vir huiusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus; Medicos domo ejici jussit, dicens, Eos esse insanos, qui, cum caput ipsi doleret, pedicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inextinguibilibus & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante & Lupi visitantibus.

Asinus ægrotabat, famaque exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur visendum cum Lupi cæsque venissent, peterentque à filio quomodo pater se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Melius iam velletis.

Hæc indicat fabula, quod multi fingunt moleste ferre mortem aliorum, quos tamen cupiant celeriter interire.

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

Mulier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita-amens, ut quo pluribus majoribusque verberibus cæderetur. eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ita dicentis.

Nux, Asinus, Mulier, simili sunt lege ligati:

Hæc tria nil recte faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere fodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

Asinus hyberno tempore plurimum angebatur, quod nimis afficeretur frigore, & durum palarum habere victum; quare vernam temperiem & teneras herbas

bas optabat, sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum a pan
fornacem, indeque lateres, imbrices, regulas ad diversa Infe
loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat qua
æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messino
impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque com
cum messes in aream, & inde domum triticum ferre com H
pelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem rum
laborum finem fore sperabat. Sed ubi nè tunc quoque ma stroo
lorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum
poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem &
glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requie
a tantis laboribus concederetur.

*Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non
non perpetuis sunt subiecta laboribus.*

*De Mure, qui cum Fele amicitiam con-
trahere volebat.*

Mures complures in cavo parietis commorantes
contemplabantur felem quæ in tabulato capiti
demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex eis, Ho
animal, inquit, benignum admodum & mite videtur
vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert; vol
ipsum alloqui, & cum eo indissolubilemnectere amic
tiam. Quæ cum dixisset & propius accessisset, à fele
captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, se
cum aiebant, non est profectò, non est vultui temer
credendum.

*Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus ho
mines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lup
delitescant.*

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos in
senso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina
pressus esset gravi, & salebrosa incederet via, sub onere
decidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus
furger

urgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc tecum dicebat; Infelix ego, quam ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensâ servierim, tamen hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De Lupo suadente Histrici ut Tela deponeret.

Lupus esuriens in histricem intenderat animum; quam tamen, quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cum prælii tempus instaret, portarent. Cui histrix. Adversus Lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

Mus conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisque dente vinculis evolandî viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripuens, unguibus & rostro laceravit.

Hæc fabula innuit, malignos huiusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut suam domum secum ferre posset.

Cum Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; Cochlea ab eo petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave

& molestum futurum erat. Malo, inquit, tam grave onus perpetuo ferre, quam, cum mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo Viperam hospitem ejiciente.

Herinaceus hyemem adventare præsentens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, herinaceus huc atque illuc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa male secum actum videns quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat, quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare Viperâ, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consorcio non admittendos, qui non possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

Lepus sese dignum reputabat qui Vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernitate superabat. Tum Vulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortitus præstantius, quo sæpius quam tu pernitate tuâ canem eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe superari.

De sene, ob impotentiam, libidinem carnis relincente.

Vir quidam sanctitate præditus singulari, senem quemdam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer insudabat. Cui senex, Obtemperabo, inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque admonitionibus tuis: Nam usum Veneris admodum mihi obessentio, & virga mihi amplius non arigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pænæ & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

Agricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ita solus vivere posset? Cui ille: Solus, inquit, tantum esse cœpi, postquam te huc contulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

Lupus Ovis pelle indutus, Ovium se immiscuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat; quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur Ovem suspendisset, aiebat, pellis quidem, ut videtis, est Ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad virtutes frustra hortante.

Pater quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis ut derelicta vitiorum vitia virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant pariturae. Qui filius, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris; multos enim prædicatores, ut aiunt, audiui, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

Pastor quidam Cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui Canis, Quare me inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis; interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quam lupum, morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò sub amicitiae specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longe magis puniendos, qui sub amicitiae specie nos lædunt, quam qui apertè se nostros inimicos proficiuntur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

Aries quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros Arietes statim facileque superaret; quare cum nullum amplius Arietem inveniret, qui occurrenti sibi auderet obistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cum in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu percussus est, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum laceßere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

Vidua quædam coelibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias; sed commater ejus, quam contemnendæ essent populi voces, hæc arte monstravit. Jussit enim Asinum album, quem Vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumluci. Quod dum fieret, tanta

tanta admiratio ab initio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hac re insolita moti, Asinum animi gratia comitarentur. Deinde, cum hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem, inquit ad Viduam commater, eveniet tibi; si enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi; deinde hic sermo conticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

Aquila altissima arbore nidulata, catulos Cuniculi, qui non longe illinc pascebantur in escam pullo-
rum suorum rapuerat; quam Cuniculus blandis orabat
verbis ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa,
eum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocen-
dum impotens arbitrata, eos in conspectu matris un-
guibus delacerare, & pullis suis epulandos apponere non
dubitavit. Tunc Cuniculus filiorum morte commotus,
hanc injuriam minime impunitam abire permisit; ar-
borem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit;
quæ levi impulsu ventorum procidentis, pullos Aquilæ
adhuc implumes & involucres in humum dejecit; qui
à feris depasti magnum doloris solatium Cuniculo præ-
buerunt.

*Hæc indicat fabula, neminem potentia sua fretum imbecil-
liores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum
injurias ulciscantur.*

De Lupo pisce fluvii maris regnum affectante.

Lupus piscis erat in anne quodam, qui pulchritudi-
ne, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem flu-
minis pisces excedebat. Unde cuncti eum admiraban-
tur, & tanquam regem præcipuo prosequiebantur hono-
re. Quare in superbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo infectatus est, ut ausus vix amnis ostium ingrederetur; unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

Ovis convitiabatur pastori, quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit Ovis, pejus mihi facere putes? Ut te, inquit, pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit Ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De aurigi & Rota currus stridente.

Auriga interrogabat currum quare rota quæ erat posterior strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

Vir quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam quos ad cœnam sæpissime invitabat; ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat; quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum,

um numero habuit; quos deinde singulari amore profectus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiae experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

Vulpes cum fugeret à Cane & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô Canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potius Leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio Vulpis, omissâ Vulpe, Leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens Vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se Cani demonstrasset. Cui Vulpes, Quid me accusas, lepus, cum tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperassem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

*De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem,
à Jove petentibus.*

Lepus & Vulpes à Jove petebant, hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci & cæteris eum iridentibus.

Equi complures ad Circenses ludos fuerant adducti pulcherrimis phalaris ornati, præter unum quem

cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, dato tubæ signo cuncti carceribus exilière; tum demum innotuit quanto hic, paulo ante irrisus, cæteros velocitate superaret, omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam affectus est.

Fabula indicat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Jurisconsultum admissio.

Rusticus quidam gravi lite implicitus ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus qui huic ut veteri fidoque amico plurimum fidebat sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum villicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi januam illico aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse quas munera non aperiunt.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

Adolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque Adolescentulam formosam admodum & libidinosam; cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, italium bos exhaustit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam vivo similis videretur; non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat, sed,

ut senex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, ut venatores qui Lupum fuerant insectati, illac iter haberent, quos cum adolescens interrogaret, cur Lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquit, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, uxorem profecto hic Lupus habere non debet; si enim uxori junctus esset nunquam tanta pedum pernecitate polleret.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

*De Sene juvenem poma sibi surripientem,
saxis dejiciente.*

Senex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cum incassum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantum, inquit, verum etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere coepit. Quod juvenis conspiciens, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitratur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc Senex omnia expectari cupiens, Quando inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus egam, in quibus quoque dicunt esse virtutem; lapidesque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda; quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

Luscinia ab accipitre famelico comprehensa, cum modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio

ficio ingentem mercedem sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellefluis cantibus demulcebas. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

Leo cum socios adsciscere sibi vellet, multaque animalia sese illi adungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solam societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui universitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

Culex hyberno tempore, cum fame & frigore se periret, ad apum accessit alvearia, eis cibum & hospitium petens; quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edoctrum. Tunc quædam Apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros in artibus erudiamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicini, & Lepore tabellarii.

Leo rex quadrupedum adversus volucres pugnatur, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab uno, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adhibere cernebat; respondit, Asinus tubæ suæ clangore milites pugnam concitabit; Lepus verò, ob pedum celeritatem tabellarii fungetur officio.

Fabula

*Fabula significat, neminem adeo contemptibilem, qui aliqua
posse nobis prodesse non possit.*

*De accipitribus inter se inimicis, quos Colum-
bæ composuere.*

Accipitres invicem inimici quotidie decertabant, su-
isque odiis occupati, alias aves minime infestabant.
Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis
composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt,
et alias aves imbecilliores, & maxime Columbas, vexare
occidere non desinebant. Tum secum Columbæ,
quam utilior accipitrum discordia, quam concordia, no-
verat!

*Hec admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda
minus quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, vi-
vos bonos quiete vivere permittant.*

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

Ir quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus
autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam
per nupta accensam paternâ domo efferret; rursusque
aditi domum ingressura accendit & introfert; Signifi-
cavit inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum
in domum meam inferre.

*Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam
per qui mariti bona comburit.*

De Prætoris repetundarum damnato.

Prætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilaverat, re-
petundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ab-
restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic
et prætor mulieres imitatur, quæ foetus concipien-
tes mirâ voluptate afficiuntur; cum autem eos amit-
tunt, incredibili dolore torquentur.

*Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne illa deponere
et, mœrore conficiamur.*

De

De Senē mortem differre volente.

Senex quidam mortem, quæ eum è vita raptura venerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hætenus præparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam non quam à se visam antea, diceret: Cum, inquit, non quales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, rum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebant, nonne te admonēbam mortalitatis tuæ? Cum oculi hebescere, auditum minui, cæterosque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi propinquam esse dicebam? & te admonitum negas, quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

Vir quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebat, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi iurabat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus! Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tantum sudore quæsitos, in scortis & conviviiis profundent; dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis macipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quibus alijs gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS

Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas,
ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

O Romiseram nuper, me tibi coturnices, quos ipse venatus es-
sem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus,
non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me
converteri; & forte ad manus venit libellus Græcus ex præla-
tuali, 33 Æsopi Fabulas continens, Has omnes bidui la-
re venatus sum. Mitto igitur ad te sive Fabulas, sive ma-
coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si
Cæsarum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes,
do coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir litera-
rum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis.
si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum
Favularum dono dedisset, jucundam illis rem gratamque fecisset;
quo quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam tri-
ginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si
magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ
alunt, nec minus fructus habent, quam floribus. Sed ne do-
num suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si cotur-
nices veras quam has Fabulas malis, rescribe; mittam nam-
que non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Capeta,
Kalend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

Vulpes & Caper sitibundi, in quendam puteum de-
scenderunt, in quo cum perbibissent, circumspici-
enti reditum Capro, Vulpes ait, Bono animo esto Caper,
cogitavi namque quo pacto uterque reduces simus,
quidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad pa-
ietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento
declinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens,
extra puteum evadens, te istinc postea educam. Cu-
s consilio fidem habente Capro, atque ut ille jubebat,
obtem-

obtemperante, ipsa è puteo profiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat exultabatque, nihil hirco curæ habens: Cæterum cum ab hirco ut fœdis fragor incusaretur, respondit, Enim vero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisset quàm de reditu exploratum habuisses.

Hac fabula innuit, virum prudentem debere finem explorationis, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

Vulpes nullum antea Leonem conspicata, cum aliquando ex improvviso obvâisset, ita conspectu ejus expavit, ut parum absuerit quin extingueretur. Quod cum iterum postea accidisset, ad conspectum quidem Leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum Leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum collocauta est & confabulata.

Hac fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horribilia neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

Gallos quidam domi suæ cum haberet, mercatus perdicem, eamque alendam & in societatem gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque Galli eam mordebant abigebantque, perdix apud se afflictabatur, exilivans ideo talia inferri sibi à Gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuoque percutientes recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hac fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

De Vulpe & Capite quodam reperto.

Vulpes aliquando in domum citharædi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit e marmore caput lupinum scienter abréque factum; quod cum in manum sumpisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

Carbonarius conducta in domo habitans, Fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem ædibus una habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile; vereor enim ne quicquid ipse mandefacerem, id omne tu Carbonaria aspergine fuscæres.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterum domum reversus fuisset, cum multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat; tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine salendi superasset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant, testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen salendi!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

Vir quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habensque passerulum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dextra, vivitur.

an

an mortuum est? prolaturus passerulum vivum, si ille mortuum respondisset; rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clam, priusquam proferret. At deus subdolum calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito & sive vivum sive mortuum, quid in manibus habes proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

Piscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic Piscatorem oblectabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam; sine abire, & crescere, ut postea sic adulescenti commodo cum majore potiaris. Cui Piscator inquit Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, spe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

Vir quidam habebat Equum & Asinum. In itinere autem faciendo, inquit Asinus equo, si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, Asinus sub onere cadens moritur. Tum dominus jumentorum omnes quas portabat Asinus facinas, simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participare esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

Vir quidam cum Satyro amicitiam inierat ; qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, Vir manus ad os admovens anhelitu refocillabar. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille, inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque post calidiori edulio allato, cum Vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret : Respondente autem Viro, Ut edulium refrigerem. Atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc Fabula innuit, de vitâ ardam ejus amicitiam esse, cujus inceptus vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

Vulpes & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo suam pellem versicolore extollente ; Vulpes, cum suam præponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum !

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

Felis quædam delictum formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in Fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum : quibus confidentibus in cubiculo, Venerem, volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutasset & mores, murem immisit in medium.

At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immor, è cubiculo surgens, murem insequabatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum suam restituit naturam.

Fabula indicat, scelestos homines, etsi conditionem statumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primum interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescabatur, mox & caprarum: postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod Canes cum animadvertissent, inter se collocuti sunt dicentes: At nos hinc faciamus fugam: Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parceret.

Fabula significat, fugiendos eos esse cavendosque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

Agricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, iussit complures virgulas sibi afferri, (aderant autem filii illic sedentes.) Quæ cum allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, iussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas, atque illis statim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimis invicem persistitis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam vidua habebat Gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem Mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De homine quem Canis momorderat.

Admorsus à Cane quidam, circumibat singulos corrogans curationem; nactusque est quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô Homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige Cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule; si istuc fecero, dignus sum qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordiar.

Fabula indicat, improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & Urso.

Duobus amicis unâ iter facientibus, fit ursus obryam; quorum unus perterritus, in arborem scandens, latuit alter vero cum se imparem Urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui stratus jacebat usquequaque continente respirationem; ita mortuum esse credens Ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem Ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, ne posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

Duo Adolescentes opsonium à Coquo mercati communiter erant. Cæterum cum Coquus quibusdam negotiis domesticis animum intenderet vacaretque, alter Adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se Coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui vero habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus Coquus, intellecta adolescentum astutia, inquit, Et si me latet fur, tamen eum, per quem jurastis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

Disceptabant Arundo & Olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra Arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset, Arundo agitabatur reflectebaturque; Olea verò violentia ventorum, cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat Tubicen quidam qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumstabant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum insonantemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quam hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt, Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quod cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad inique agendum.

De

De Aucope & Vipera.

Auceps quidam sumptis Aucupatoris retibus ad venandum processus, visoque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose Arundines cum retibus ad avem clanculū admovebat, sperans se illam venari posse. Quod cum egit, in altum intuens jacentem Viperam pedibus pressit; quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum inquit, qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereō!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias uas occultare; sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

Castor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejusq; genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quam ob rem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, bujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thyngo & Delphino.

Thynnus, cum Delphinum insequentem, præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem ipso impetu allisus est. Quem Thyngus respiciens, eūque expirantem videns, inquit, jam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, equo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidem insiliens macellum, Lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus fugientem aspiciens, inquit, O Canis, abi; ubicunque tueris, te observabo: non enim mihi cor iustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, iacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

Vaticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur; Cui quidam denunciat, fores domus ejus effractas esse, omniaque dicepta quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens, properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinasti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Egroto & Medico.

ÆGrotus quidam à Medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui Medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque, inquit Medicus, bonum est. Tertio cum ab eodem Medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit Medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoque Lupo, ait, O Lupo (en!) præ cruciatu morior. futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum.

um modò abs te munus flagito? Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum Lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem Lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; Lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanus jumento-ram, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quod qui sua artificia deferunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucape & Merula.

Auceps tetenderat volucribus retia; quod eminus intuens merula percontabatur hominem quod negotii ageret. Ille respondit se condere urbem; abiitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente Aucape, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præfides sævitiam exercent.

De Viatore & pera inventa.

Viator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventa autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque: sed earum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes, Jupiter, quod tibi joveram; quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam suis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

Puer quidam in Scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit Matri suæ; à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora: Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent; quibus permittentibus, & Matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cum mater cæterique eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderet, causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non ercentur, ad gravia flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

Pastor in loco maritimo gregem pascebat; qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Obortum autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exnerata navi. Paucis post diebus veniente quodam, tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult quantum intelligo, ideoque immotum sese ostendit.

Hæc innuit fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam Senis, & Leone.

Filium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem; hunc per quem tem viderat à Leone trucidari. Territus igitur, ne fortis somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extru-

domo

domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris
 æmœnissimam. Illuc inducens filium assiduus illi custos
 adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectatio-
 nem filii omne animalium genus; in quibus & Leonem
 Adolescens hic inspiciens, eo amplius molestiæ contra-
 hebat. Quadam autem vice propius stans Leoni, inquit,
 O truculentissima fera, propter inane somnium patris
 mei in hac domo asservor, velut in carcere; quid tibi
 faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum
 Leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, of-
 fendit. Quâ ex percussione manus emarcuit, succrevit-
 que sanies ac febris subsecuta est, brevique tempore a-
 dolescens est mortuus. Ita Leo adolescentem occidit,
 nihil adjuvante patris sophismate.

*Hæc fabula indicat, quæ ventura sunt, devitare posse
 neminem.*

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CALVUS quidam mentitos crines gerens, dum equo ve-
 hebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite
 sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus exci-
 tabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum si cri-
 nes qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoque re-
 cesserunt qui mecum fuerant nati.

*Hæc fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes.
 Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobis
 cum perpetuo manere.*

ÆSOPI FABULATORIS
clarissimi Apologi, è Græco Latini
facti, per Rimicium.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clarissimus, natione quidem Phrygus, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum Fabularum inventionem; quæ porro Fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum sunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem; nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur Fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facile comperiat. Nam imprimis Fabulam narrat, tum quid Fabula significat compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

Aquila & Vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur Aquila nidum alta super arbore instituit: Vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum Vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreretur, Aquila & ipsa cibi indiga in latibulum devolans, Vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est; & cum Aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequiebat (quod unum miseris ac impotentibus datur)

Aquilam

quilam execratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in
 sium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis die-
 bus ruri caprum immolari; cuius frustum unà cum car-
 bonibus accensis Aquila arripiens, sustulit ad nidum; sed
 vento vehementius spirante, nidus, qui ex cœno ac mate-
 ria exili aridâque confectus erat, incenditur. Aquilæ pul-
 sâ flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, hu-
 mi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in Aquilæ
 conspectu devorat.

*Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamvis
 eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non
 effugient.*

De Aquila & Corvo.

Aquila celsa ex rupe devolans, agnum ex ovium gre-
 ge arripuit; quam rem cum corvus conspiciatur,
 emulatione motus vehementi cum strepitu ac stridore
 devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita im-
 plicat, ut inde se jam motu alarum explicare non possit.
 Hunc pastor cum ita implicitum videt, accurrens, cor-
 vum comprehendit, atque alarum pennis incisus, pueris
 ludicris pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quispiam cor-
 vum rogabat, quænam volucris esset; corvus ait, Prius
 quidem, quoad animum Aquila fui, nunc verò me cor-
 vum esse certè cognosco.

*Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc
 solum efficit, quod in adversa sapius incidit, ac se vulgo ridi-
 culum exhibet.*

De Aquila & Scabrone.

Aquila leporem persequēbatur. Lepus consilii inops,
 cum tempus obtulit, scabronem videns ab eo aux-
 ilium imploravit; cui scabro pollicitus est tutelam
 ac custodiam suam. Deinde cum Aquilam appropin-
 quantem Scabro conspiciatur, eum precatur, nè suum
 eripiat sibi servum. Aquila Scabronis parvitatem con-
 temnens, coram eo leporem exedit. Verùm Scabro suæ
 injuriæ

injuriae memor, ubi aquila nidificaret, observat, ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit: ut cum tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc Scabro prævidens, globum è stercore confecit, atque sursum evolans, Jovis linum demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore Scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

Philomela cum alta in quercu sederet more suo solitanebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At Philomela cum se interituram videt, accipitrem precatur, ut missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minime sit, sed pro saturitate suâ, ut ad majorem avē se vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torrens conspiciens, ait, Stultus equidem nimium essem, si quæ manu teneo cibum illum dimitterem amplioris spem passus.

Fabula significat, quod qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

Vulpes & Tragus sitientes, in quendam puteum descendunt; verum enim post potum, cum egressum non inveniret hircus, Vulpes ei comiter ait, Bono sis animo; nam, quid salutis nostræ opus sit, prope animadverti; etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis; tuas ego scapulas cornuaque conscendens, cum egressa puteum fuero, te comprehensum

dens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exultans egressu circa os putei capro eludit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facètè vulpecula inquit; si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua verba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum peniculate vidisses.

Fabula significat quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

Vulpes, quæ nunquam viderat Leonem, cum illi forte obviasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret: Rursum illum cum aspexit, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, vit ausa coràm differere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiaris facit.

De Cato & Gallo.

Catus cum Gallum cepisset atq; causam quæreret qui eum comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod ageret ad eorum voluptatem, cum ad opera faciendâ eos excitaret. Rursum Catus ait, impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus iterum defendebat, quod dominæ suæ questûs gratia id quæque ageret. Enimvero ex huiusmodi coitu galliæ pariunt ova. Tunc inquit Catus, Excusationibus licet abundas, ego tamen jējanare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravas existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desint prætextus, à veritate tamen non desistit.

De

De Vulpe sine Cauda.

Vulpes ut è laqueo evaserat abscissâ Caudâ, cum e pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere Vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ Caudam sibi abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unum Vulpibus congregatis suadet ut Caudam sibi abscindant; differens, Caudam non modo dedecori Vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E Vulpibus una facete respondit, Heus soror, res ista tibi soli conducit, hæc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

Piscator qui mari rete retendit, eo Smaridem cepit Pisciculum; qui parvâ adhuc ætate, Piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque majorem quæstum eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spem quæstus.

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in ea magna insit spes, stultorum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

Vulpes cum septem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit & cum graviter saucia foret gemens inquit Rubo, Ut mihi juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui Rubus, Errasti Vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium a illis, quibus natura datum est obesse potius quam prodesse.

De Vulpe & Crocodilo.

Vulpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cum Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; Vulpes ei subridens, ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

Vulpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit; adsunt venatores, lignarium, si Vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu vero, ubi Vulpes latebat, locum ostendit. Venatorum enim venatores re haud percepta statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius Vulpem criminatur quod cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc Vulpes convertens, illi tacite ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

Gallos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis commiscere permisit. Sed cum Galli illam infestarent, rostrique percuterent, perit ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia divena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias; Gallos deinde cum invicem certantes conspiceret perdidit,

dix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpæ & Larvæ.

Vulpes citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum. quod manibus capiens ait, O quale sine cerebro caput !

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

Homo quidam Deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam sibi tribueret ; sed quanto magis orabat, tanto res domi angustior erat : Demum ille concitus ira Deum crucibus prehensis rapit & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsilii ; quod Homo colligens, ait, Perversus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuisti ; percussus verò & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, illi efficit vi coactus.

De Canè ad cœnam vocato.

Vir quidam, cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit, ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus cum tantum dapum videret apparatus, lætus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quod die crastino comedere non indigebo ; hisq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans, per fenestram projicit. Ille attonitus humo

affus

affurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? at ille languens, inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis letari non debet.

De Aquila & Homine.

Aquilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hauc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem renumerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

Homo quidam agriculator existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit: atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ confita sunt omnino. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum rem reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam sanditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum perit.

De Carbonario & Lotore.

Carbonarius lotorem quandam rogavit, ut quàm pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id Conducibile

haud mihi esset : Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse inaculares.

Fabula indicat, quod res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

Vulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem ostendit : & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemitabat. Ejus gemitum vulpes alio transiens, illuc cum audiret ; Illuc accedit rogatque quidnam gerneret ? deinde causam gemitus edocta, lepide ait, Istic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti, nam eo pacto facile egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam super existens, imprimis tubicinare coepit ; putans cantu se pisces facile esse capturum : verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia ! dum ad tibiam cecini saltare nolulistis : nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probe fiant, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

Piscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quod nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piscis quidam alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat.

tat. Illum piscatores admodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper non haberet, ossa bouum centum collegit, eaque super altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somnis ei assistunt, atque inquirunt, ad maris littus pergit, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

Vulpes cum Pardo de pulchritudine contendebat; cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

Piscatores quidam mari rete trahebant: quod cum grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cum perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane fociis inquit, Animis estote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia,

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut lævius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanae, in adversis minime frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

Ranæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret, Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse novissent, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis cum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrasse postea nos pœnitet.

De Cata in feminam mutata.

Cata quædam speciosi cujusdam odoloscentis amore capta. Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret.

Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experire cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit oblita formæ, & amoris sui, murem persecuta est. Quæ super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene Mortem vocante.

Senex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licet mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper deorat.

De Muliere & Medico.

Mulier anus cum Ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens si eo morbo curaretur: si verò non liberaretur, nihil debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil scarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat; sed se curatum Ophthalmiâ esse id verò pernegat; aiens, cum cœca eram domum multa suppellectile refertam videbam; nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, sibi met sepius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum verò indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quid hic stamus? inquirunt: cur mortem nostris incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui boves alimonix gratia jugulârit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

Agricola quidem complures habuit filios; continua seditione discordes, ac ejus admonitionum perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coram deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumpere: Cum igitur fascem cum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: Si quando animis idem senseritis nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio; quæ est imbecillius.

De Muliere & Gallina.

Vidua quædam mulier gallinam habuit; quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere soleat. At gallina pluri alimoniam pinguior facta, id unum desit parere Ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat id cœcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurimum cupiditate rerum præsens quandoque deperditur questus.

De Homine a Cane morso.

Homo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguam sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter

ari-

arideus, vetustissime inquit, Si hujusmodi utar remedio indies magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursa.

AMici duo dum rus viarent: ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuo arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitiae non est fidentum, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero habuerat se non accepisse jurat: Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

Duo quidem gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ confedit. Ortâ autem tempesta-

te, cum navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus ut inimicum perdat se ipsum perdere sæpius eligit.

De Canna & Oliva.

Quorum esset fortior, durior, & magis resistens canna & oliva invicem contendebant, Oliva calami humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

Vitula cum bovem arantem perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspiciatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareres.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminet.

De Puero & fortuna.

Cum puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quod sæpius in periculum culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quāpiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquirunt secum, De cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. Ei muribus quispiam deorsum, acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te selem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fatis & simulatis hominibus non amplius fidet.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita ap-
positè saltavit, quod omnium ferè consensu rex
statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat
carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit
ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spe-
ctat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa ca-
pias illum. Simia vulpis suatu illuc temere accedens, ut
se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quod do-
lo se deceperat. Ei vulpis haud illepide ait, Heus stul-
tâ, quæ, cum fortuna te eztulisset, dominari cæteris jam
te putabas dignam.

*Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, te-
mere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.*

De Cervo & Leone.

Cervus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem
proficiscitur, dumque potat, suam in aqua per-
spiciens umbram, valde lætatus est magnitudine
cornuum

cornuum, & ramositate ; deinde pedes & crura perspicuens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit ; ecce, leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat : (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo campo persecutus est cervum eum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereor !

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

Agricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senectâ deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt : nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cum sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam apprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

Agnus in domo benè clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupo inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dieit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos per sepe audaces.

De Jove & Corvo.

Jupiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur :

refur : Quam rem præfentens corvus, ac fuæ deformitatis confcius, pennis aliorum hinc inde collectis fe decoravit, ac fpeciofiffimum omnium fe reddit. Adefl dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque fuas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum effer exutus, corvus, ut erat, demum remanfit.

Fabula fignificat, quod qui, de rebus pendet alienis, illis amiffis, quifnam ille fit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ fonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hoftibus deinde per infidias captus, miferandâ voce clamabat. Ne abs re ac frustra occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quidquam aliud poffideo. Qui cum vinctum ducebant huiusmodi verba contra reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quod cum hoftibus manum conferre devitans, alios fonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula fignificat, quod graviore pœna digni iudicandi funt, qui, cum ipfi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FABER quidam canem habebat, qui, dum ipfe ferrum cudebat, continuè dormiebat: cum vero manducabat, canis ftatim surgebat, & quæ sub menfa erant dejecta, feu offa, & huiusmodi, fine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus mifer quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continue dormis, & fegnitie teneris: rursus cum dentes moveo, ftatim surgis & caudâ mihi applaudis.

Fabula fignificat, quod fœcordes & fomnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi cenfura coercendi funt.

De

De Mula quadam.

Mula quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit malam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miserum, inquit, quæ me equi filium esse putabam! At nunc memini patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis per sepe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnus, ipse quoque defertur: Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molestissima admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul necum perspicio.

Fabula significat, quod quisvis adversa levius fert, cum adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

Medicus quidam cum quem curaret ægrotum cum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

Auceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, ut cum caperet,

caperet, calamos crexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit : morfusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CASTOR est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit : ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, seu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videatur, salvus deveniat : atque ibi testes, excidens in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut a periculis se eripiat nihil intentatum relinquit.

De PuerO Oves pascente.

PUER quidam cum oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer, id joci causa fecisset, ecce! cum lupo pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolaë id verum non esse putantes, cum minime accurrerent, lupo oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quid qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

CORVUS, cum carniū fructum rapuisset, super arborem quandam refedit. Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans
igitur

igitur sub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis est hæc! quam speciosa, quam venatrix, quam formosa, hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce erocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conversa inquit ad Corvum, Heus Corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

Canis cum ante aulam dormiret, Lupus superveniens eum statim cepit: & cum ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogavit, inquiens, Heus mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuissim, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo facturum est, ubi si parum me aspectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem demisit. Paucos post dies lupo accedens, cum canem domi dormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit, Heus lupo, si ante aulam de cætero me reperiis, haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quod sapiens, cum vitat periculum, ab illo postea continue cavet.

De Corvo ægroto.

Corvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro sua sanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, non plorare, sed Deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Ei mater cito respondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, & cujus aris sacra non rapueris.

Fabula

Fabula significat, quod in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De cane carnes portante.

CANIS orē ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit aliū esse canem qui plus carniū deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habent, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEO, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, retro vertit, parumque stans, ranam è stagno exeuntem vidit: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosus nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEO, cum senuisset, nec victum sibi quærere posset viam machinatus est, qui alimenta haud sibi desissent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia visitandi gratia ad eum accedebant: quæ Leo capiens singulatim manducabat. Cum multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait. Quoniam heremi animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminetia providet, illa facile devitat.

De Leone & Tauro.

Leo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquit, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens ut discubuerat, cum multos, lebetes, & magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minime lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

Leo, asinus, & vulpes, conflata inter se societate venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. Ad vulpes, illas tres partes in unum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homine faciunt cautiore.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amantes.

Leo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

surūm quod filia bestię nubat. Cum illum leo torve adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leana & Vulpe.

Læana cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum sanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

Lupus, in gutture osse retento, eum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque acuens dentes, ait; Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

Lupus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissima manu, sed causam quæsit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cum denti-

bus etiam caream, id facere nequivi. Lupus rursus ait; Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus, ait, Licet tua solvere nequeam argumenta, cænare tamen opipare intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit

• *Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.*

De duobus Gallis inter se certantibus.

Duo galli inter se ruri certabant. Quî gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, tetctum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suam pugnando superasse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciebat, ceu ex rostro triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sepius præceps incidit.

De Vate quodam.

Foro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentia stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatus; quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, quid alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti.

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit; Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret; ramulum ex arbore rostro continuo frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans: ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitula & Cerva.

Vitula cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet que dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

Apes, quæ ceræ mater existet, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi donum obruit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, jussit, ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans ait, Illustrissime Deus Decrum, ancillæ tuæ concedere velim, ut quicumque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugere eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, de-
mum api ait, Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro-
rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in pun-
ctura stimulum dimiseris, continuo ipse moriaris, tibiq;
vita sit ipse stimulus.

*Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur,
quæ in nos sæpius vertuntur.*

De Musca.

Musca, quæ in ollam carniū deciderat, eum se in
brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tan-
tum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure
satura mori possum.

*Fabula significat, quod prudentis est, id patienti animo fer-
re quod vitari minime potest.*

De Adolescente quodam & Hirundine.

Adolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset
solaq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundi-
ne, ætatem jam adesse existimans; ipsam quoque vendi-
dit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso
cruciaretur frigore, visa rursus hirundine, quæ præ fri-
gore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pari-
ter perdidisti!

*Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea di-
stare nequeunt.*

De Aegroto & Medico.

Æger è medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus
quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum
fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quo-
modo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigo-
re fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medi-
cus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo
pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate di-
gerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem op-

timum

timum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægro-
tum interrogaret, quomodo valeret, ille æger ait, Signa
ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt,
illis tamen dispereo signis.

*Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non
illis aures præstare quisquam debet.*

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio di-
catum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen.
Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ri-
pam gemens confedebat. Mercurius misericordiâ mo-
tus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogavit: quam
simulac didicit, securim auream asserens, utrâ quam
perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse
negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam:
quam cum pauper illi suam quoque esse negaret, postre-
mò Mercurius ligneam tulit, illam suam esse cum pau-
per assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem
verum justumq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur
ad socios lignarius quid sibi acciderat, aperit ad so-
cios: quorum unus id experiri volens, cum ad flumen
accessisset, securim in aquam deiecit; deinde flens in
ripâ confedit. Cujus Mercurius fletus causam edoctus,
securim auream asserens, illâne esset quam perdiderit,
rogavit. Quam cum suam esse assereret, Mercurius,
cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream
nec suam tradidit.

*Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis,
tanto improbis existit infestior.*

De Asino & Jove.

Asinus plicatori cuidam serviens, cum parum comede-
ret, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium
dominum

dominum sibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat ut singulo veneat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundo Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & paucio cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores ad deteriores perveni, apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabu significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

Lepores in unum simul convenerunt, ubi cum de miserâ ipsorum innatâ dolerent, gementq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos usque persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vitâ tam miserâ diutius permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocius tendunt, ranæ quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum defiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspiciatur, reliquis ait; State, nam nobis sententia mutanda est, quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorem aspicit, suam æquis miseriam fert.

De Asino & Equo.

Asinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis hæud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit;

ascendit; at cum medios decurrit in hostes; equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus percipiens, ingemuit, ejusque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ, mater est quietis, quæ convenire debet potius, quam locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

Asinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusque factus, cum lupo ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heu lupo, demorior equidem è dolore: sed ex quo opus est, ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupo evellit, asinus eum calce percussit. Lupo deinde, naso, fronte, ac dentibus per fractis. Heu me miserum! exclamat, jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus medicus esse velui.

Fabula significat, quod quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cum aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sepe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

Rana in palude existens, cæteris animalibus clamando, cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumque peritam, ei Vulpes venustissime ait; Qui alios curaveris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De serpente & Agricola.

Serpens ante agricolæ ejusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morfu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ securi serpentem ut occideret, persequitur: vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens sibilando ait, frustra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cum injuriarum recens vel maxime existat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

Vulpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Mehusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

Viator quidam, cum multam viam viâset, votum Mercurio vovit, quod si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylisque refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & earum dactylorum ipse comedit. Deinde templam Mercurii ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi.

Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quo erat incisum, quod homo suffocarat leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures è leonibus homines, quam ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

Vulpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturiscentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinato est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, moestitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

Puer quidam ruri venebatur locustas: & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Hæus puer, dege in pace, ac manum abstinere, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, n̄ qui sequi & vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice.

Venator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens huiusmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias per plures conducam tibi perdices: Ei auceps apposite respondit, nunc eo te magis occidi dignam iudico, quod amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quod, qui sibi charos perdere dolo querit, is præceptis in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

Testudo, cum ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quod quam tu velocior sum, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mihi valeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum, & cursus terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

Securis cum salicem cæderet, ex eâ ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. Quam re præsentens salix, gemens ejulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quod in adversis, non veri amici infestiores amicis, quam inimici sæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

Puer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum : quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus est mortis. Sed cum ad locum justitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrum sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi ; ipsa enim hujus meæ perditionis author est & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

Pastor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit : quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cum

cum oves pasceret, at rursus mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quod usus & peritia, nos reddunt in periculis cautiore.

De Punicâ & Malo arboribus.

Punica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque, inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenu-mero componunt.

De Talpâ & Matre.

Talpa cæcum animal natura est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursus ait, Excelsum adspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguntur.

De Vespis, Perdicibus & Agricola.

Vespæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominus præstant. Itaque satius est mihi illis, quàm vovis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

Cum Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adspexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quibus prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

Simia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissime nutrit: alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

Pulex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum, mali facere ipse ei nequeat. At homo illi subridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

Pulex, suo solito more saltans super hominis pedem resedit, illumque morsu acriter pupugit. Quas
punctione

ctione homo ille graviter concitus, pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exfiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus a Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent rogavit. At cum formicæ eum rogarent quidnam æstate fecerit, num segnis aut otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita, formicæ subridentes, inquirunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEMPUS erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis, nec senex esset (semicans enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum, ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

*Fabula significat, quod nulla melior senibus salus existit, quam fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus ob-
rui se velint.*

ALIAE ITEM ALIQUOT ÆSOPI

FABULÆ è Græco in latinum versæ,
incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, Deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblatum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, putas enim surrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Rana.

RANÆ dux in palude pascebantur: æstate autem ficcatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, alter alteri inquit, descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus.

Fabula declarat, non oportere inconsiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CANIS & GALLUS, initâ societate, inter faciebant, Versperâ autem super veniente, gallus consensâ arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantasset: Vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat: quod cuperet commendabili adeo cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille apparuisset

nisset descenderet, illâ quærente ut ipsum vocaret, canis statim præsiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

Leo & Ursus magnum nacti hinnulum, de eo pugnant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multâ pugna etiam vertigine corripenterentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiensque abivit. At illi videbant quidem ipsum; sed quia non poterant surgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Vespertilio, Rubus, & Mergus.

Vespertilio, rubus & mergus, inita societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque vespertilio argentum mutatus, projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi obortâ & navi aversâ omnibus perditis ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper affidet, num quopiam æs ejiciat mare, Vespertilio verò, creditores timens, interdum non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula.

Avibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, sed si te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feret?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, sed ob fortunam & prudentiam eligi oportere.

Di

Singularis Agrestis & Vulpes.

Singularis agrestis super quādam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullā propositā necessitate, dentes accueret, ait; Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaseret, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassita.

Cassita laqueo capta plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucris! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum: granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas, ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturā timidos admonitione non fortificari.

Avarus.

Avarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam in fodit, unā defosso illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refoffam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset. Ne sic, inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapi demigitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neque cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

Anseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

Testudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

Cerva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens; alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timebat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

Cerva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

hensa : moriens autem dicebat. Hei mihi ! homines fugiens in ferarum immitissimum incidi.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

Cerva venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatibus venatores conversi, & quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Justa passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me servarat.

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

Cum asino gallus aliquando pascebatur, Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit : & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc persecutus est quò non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miserum, & dementem ! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui ?

Fabula significat, plerisque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

Olitoris canis in puteum decidit : olitor autem ipsam illinc extracturus, descendit & ipse in puteum, ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis brueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa inquit, patior : nam cur unquam interfactorem servare studui ?

Fabula in injustos & in ingratos.

Sus & Canis.

Sus & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerem nobis iuras; significat enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustandem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, propter hoc igitur magis præ se fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adversatur: tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificiose in laudem convertere.

Sus & Canis.

Sus & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis scito cœcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

Serpens unâ cum cancro vivebat, in itâ cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat. hic autem minime obediens. Cum observasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendere potius.

Pastor & Lupus.

Pastor nuper natum lupi catulum reperit ac iustulit unâque cum canibus nutrit. At cum adolevisset si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipsi persequabatur. Cum canes autem aliquando non possent assequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille, sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEO cum consenuisset, ægrotabat, jacens in Antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito. Et quis inquit, eorum qui conveniunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsi & didici? eum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperasset: illa inquit, si lupo vivente excoriato, ipsius callidam pellem indueris. Et lupo jacenti vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, quo quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MULIER quædam virum ebrium habebat; ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observasset & mortui instar insensatum, in humeros elevatum in sepulcretum allatum deposuit, & abiit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulcreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

Pulsat januam ; Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, o optima, affer : tristem enim me reddis , cum cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ ! inquit. Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solum non emendatus es , sed peior quoque teipso evasisti : in habitum tibi deductus est moribus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari : nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

Vir dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen : sed alterum cantus, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat & discernere tempus non permisit utrumque ; cygnus autem pro anseri abductus, cantat cantum quendam mortis exordium ; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

Æthiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit : ac assumpto in domum omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare : at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio proveniunt.

Hirundo & Cornix.

Hirundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit : Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

Butalis à fenestrâ quadam pendeat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fileret, nocte

nocte caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed autequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse penitentiam.

Cochleæ.

Rustici filius affabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancille.

Mulier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore; visum est oportet domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporarius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

Mulier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatum duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

Agricola quidam fodiendo aurum reperit, quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tū, cur terræ mea munera attribais, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te tunc me fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorē cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

Duo quidam una iter faciebant: & cum alter securum reperisset, alter qui non invenit, admonerat ipsum ne diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem cum aggredierentur ipsos qui securum perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui una iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum securum invenisti, *Inveni* dixisti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuerint participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranae Duæ.

Duæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno & procul à viâ altera in viâ parum aquæ habens. Verum cum quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur: illi non paruit, dicens, firmissimè se teneri huiusce loci consuetudine: quousque obtigit currum prætereuntem ipsam confringere.

Fabula significat, homines quoque pravâ aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderant ipsum aculeis percutiebant, pessimeque tractabant. Hic autem ad eas, *O pessimæ animan-*

animantes ! furatam vestros favos illæsum dimisistis, me
verò satagentem vestri percutitis.

*Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab
inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.*

Alcedo.

Alcedo avis est solitaria, semper in mare vitam de-
gens: hanc dicitur hominum venationes caventem
in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando
paritura, nidem fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum
accinit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari su-
pra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hac autem
reversâ, recognitâ, ait me miseram, quæ terram ut in-
fidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est
infidius.

*Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis ca-
vendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.*

Piscator.

Piscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem
retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alliga-
to lapide aquam verberabat, ut pisces fugientis incaute
in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis qui circa
locum habitabant, id facere videret, increpabat quod
fluvium turbaret, & claram aquam non fineret bibere.
Et is respondit, sed nisi fluvius perturbetur, me oport-
tebit esurientem mori.

*Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime
operari, cum patrias in seditionem induxerint.*

Simia & Delphis.

Moris cum esset navigantibus, melitenses catulos &
simios adducere in solamen navigationis, quidam
habebat secum simiam. Cum autem pervenissent ad
Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehemen-
tem fieri contigit. Navi autem versâ & omnibus na-
tantibuse,

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Musæ.

IN cellâ quadam melle effuso, musæ advolantes comdebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Misere nos, quia ob modicam cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

Mercurius scire volens, quanti apud homines esset; in statuarii domum, transformatus in hominem, & visâ statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, Drachma; risit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixisset, Pluris; Visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cum nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hæcce emeris, & hanc adestamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiræsiæ.

Mercurius, volens Tiræsiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves, ex rure venit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum divertit. Bovi autem amissione renunciata Tiræsiæ, ille assumpto

F A B U L Æ.

I.

sumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure con-
deraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem vi-
derit. Mercurius autem, primò vidisse aquilam à si-
nistris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad se id
esse cum dixisset; secundò cornicem super arbore qua-
dam sedentem vidit, & modo superius aspicientem, modo,
ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait,
Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, si tu velis
meas me recepturum boves.

*Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum fura-
cem.*

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, al-
terum domum servare. Cæterum si quando venati-
cus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps
unâ cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venati-
co, & illi obiciente, quod ipse quotidie laboraret, ille
nihil faciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse;
ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare
me docuit, sed labores alienos comesse.

*Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse
reprehendendos, cum eos parentes sic educaverunt.*

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus
inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos
domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili
prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis vero post
diebus ea reversa, rogavit quomodo adversus illos habu-
isset. Hæc vero cum dixisset, Bubulci & pastores me sus-
spectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odisti qui
mane greges agunt, serò autem redeunt; quid sperare
oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

*Fabula significat, sæpe ex parvis magna, & ex mani-
festis incerta cognosci.*

Hæc dicitur

Hædus & Lupus.

HOædus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupo, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primum ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hædo saltante, canes cum audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hædo inquit, Merito hæc mihi fiant: oportebat enim me, coquus cum sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt, exercere conantur, in fortuna incidere.

Cancer & Vulpes.

Cancer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui prioris derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt, aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharædus.

Citharædus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contra resonante in se voce existimabatur, valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Protectos verò ad se ostendendum, cum male admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videnter esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

Fures in domum quandam ingressi nihil invenerunt nisi glum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

runt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non finis.

Fabula significat, ea maxime pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

Cornix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stansque valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus, vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

Cornix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit. Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, ob id magis ei sacrifico, ut reconciliaretur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

Corvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

Monedula, in columbario quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitque ut & ipsa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæc vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt : sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo : eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursus : & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

Monedulam cum quis cepisset, & pedem alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circum voluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur : Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi !

Fabula indicat, nonnumquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

Jupiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret : hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto futore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit : atque hinc contigit, artifices omnes mentiri, maxime vero omnium futores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

Jupiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat : vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sanè his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingredia-
tur, ipse ex ibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omni-
nia scorta invereconda esse.

Fabula significat, captos amore inverecondos esse.

Jupiter:

Jupiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat:
solâ vero testudine tarde profectâ admirans causam
tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non
accefferat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus opti-
ma; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

*Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potius
apud se vivere, quam apud alios laute.*

Lupus & Oves.

Lupus à canibus morsus, & male affectus, abjectus
jacebat. Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut po-
tum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim
tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi
inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi
do, tu & cibo me uteris.

*Fabula quadrat in mirum maleficum, per simulationem
insidiantem.*

Lepores.

Lepores olim belligerentes cum aquilis, invocarunt
in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis
non auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum qui-
bus præliemini.

*Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant
suam salutem contemnere.*

Formica.

Quæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ
assidue incumbens, non erat propriis laboribus con-
tentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter
autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in
hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Veeum cum mutasset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recon-
dit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

Vespertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucris omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hæc autem dicente, cunctis, se inimicam esse muribus; hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita venit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

Viatores secundum litus quoddam iter facientes iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati farmenta procùl natantia navem esse magnam existimârunt quamobrem expectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum vero à vento lata farmenta propius forent, non navem amplius, sed scalpam videre videbantur. Advectis autem illis, cum farmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustra quod nihil est expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improvviso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus Silvestris.

Asinus Silvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, *Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.*

Fabula indicat, non esse emulando lucra, in quibus insunt pericula & miseria.

Asini.

A Sini olim, propterea quod assidue opera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluxum fecerint. At illi cum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

A Sinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa Vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuisssem, nisi rudantem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguaestate redargui.

Asinus & Rana.

A Sinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranae autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimis quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

A Sinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem infidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miser: nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

A Sinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes eminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut inciderit, fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipso ne- scios perdere.

Gallina & Hirundo.

Gallina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

Cum primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptius ivère ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens.

Serpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulat : Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit puptigisses, nequaquam id facere secundus aggreffus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

Columba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut peninis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentiam caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes elacritates inconsultiores aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

Columba in columbario quodam nutrita foecunditate superbiebat. Cornix vero eâ audita, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari : nam quo plures paries, eo plus moeroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

Dives duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum verò altera filia dixisset, Ut nos miræ ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus : hæ verò quibus non est necessarium, vehementer plangunt : Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamententur : nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus questum facere.

Pastor.

Pastor actis in quercetum quoddam ovibus, strata sub quercu vesta, ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nesciæ & vestes unâ devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit ; O pessima, ait, animalia ! vos cæteris vel-

lera ac vestes præbetis ; à me verb quî vos nuntio, & vestem furripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticis mala operari.

Bubulcus.

Bubulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit: Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cœpit, ostenderet, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterum proficiscens in quercetum quoddam invenit leone evorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in cœlum, ita O domine Jupiter, promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem invenerim; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inveniant, cum invenerint, quæruni effugere.

Aquila.

Supra petra aquila sedebat leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cum vidisset, Et hoc mihi, ait, altera mœstitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis pericula patitur.

Vermis & Vulpes.

Qui sub cœno celabatur vermis, super terram egressus; dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsum claudum non curas?

Fabula indicat, nisi præsto experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina auripara.

Gallinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem

similem reperit. Sic multum sperans se in venturum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse presentibus, & fugere inextinguibilem.

Lupus & Vetula.

Lupus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audit lugentem puerulum, eique dicentem animum, Desine plorare: fin minus, hæc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus sermone loqui anniculam, expectabat ad multam horam: sed cum advenisset vespera, audit rursus animum blandientem puerulo, ac dicentem, si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

Culex ad leonem accedens, ait, nequē timeo te, neque fortior me es. Minus mihi adesse viriam ideo existimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè sum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens nates ipsius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est: culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba & epicinia cecinisset, evolavit: Araneæ verò vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animas li aranea occideretur.

Fabulo quadrat in eos qui prosternunt magnos & à parvis prosternuntur.

Sales , five Facetiæ multum jucundæ ,
selectæ ex libello *Poggii* Florentini ,
Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia adolescentis.

BOnatus adolescens facetus è familia Galiscorum dum
essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è le-
cto. Cum socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu
in lecto ageret, percontarentur : subridens respondit, Li-
tigantes disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mi-
hi è vestigio, cum expergiscor, duæ habitu muliebri ; So-
licitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera fargere hor-
tatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere :
altera, priorem increpans, quiescendum inquit, & propter
frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendum-
que corporis quieti , neque semper laboribus vacandum.
Prior insuper rationes suas tuetur : ità ut cum diutius di-
spulent atque altercentur, ego tamen equus iudex, in nul-
lam partem declinans audio disputantes, expectans quoad
sint sententiâ concordés. Hoc fit ut surgam tardius, ex-
pectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESūriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ
gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus
non erat, ascenderant, ad gallum blande accessit : quem
comiter cum salutasset : Quid in excelsis agis ? inquit.
Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria
nobis ? Nequaquam cum gallus respondisset ; Atqui præ-
nuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum a-
lacritatem. Animalium omnium concilium celebratum
est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt ;
ita

ita uti omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordia omnes fruantur : licet abire unicuique, vel soli, quo velit secure. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adiers nuncium; & mihi gratum, & collum altius protendens, respecturoq; longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicias? Vulpes cum dixisset: Duos, inquit magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valet, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus. Quonam fugis, aut quid times? ait, Si quidem pace constitua nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierent decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinatâ, quæ Virum pediculosum vocavit:

Mulier quædam è nostris admodum viro contraria; semper ejus verbis objurgando refragabatur, persistans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habita semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum, demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat, etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui posse in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam querebat.

Alter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cum de orsam secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret: Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ista enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorūq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui caniculum sepelivit.

Erat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmiterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum, vocat. Sacerdos qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam caris graviter accusans, jessit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipue in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detulî. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui uxorem habuit letigiosam.

Habebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam: quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum, querelas viri & vitia deferabat. Hic equitem reprehendebat objurabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum, qua facta non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset: Nequaquam est opus, inquit: quicquid enim nunquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Face-

Facetissimum de sene quodam qui Asinum portavit super se.

Dicebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cum nequaquam possibile esset, cum diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemanniâ scriptam factamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficisceretur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culparunt, quod asellum nihil ferentem neq; pater, neq; filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent, cum alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes culpârunt, stultitiam senis, quod adolescente qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus: cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absque calumnia progredi possit, tandem asellam pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, inreparentibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens. ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita misso asino domum rediit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

Amicus quidam noster aurum à se repertum nocte per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide ne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in sterco accidit. Cùm somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit, dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxasse. Inter fœtorem & sterco cum surrexisset, domo exiturus capiti capilitium ultimò imposuit, in quo catus ea nocte sterco fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavite. Ita aureum somnium in merdā rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

Mos erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illi verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater mi, sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cùm ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea absconditâ.

Vulpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sum-

sumptis paleis furem vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens : rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba quam ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus detectâ vulpe, Serva inquit, modo promissa : nam verbis meis evasisti, cum dicerem abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus satis mali.

Dictum, in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

NOtas mihi Florentinus, Romæ empturus necessario equum, pactus est cum venditore, qui 25 aureos pretium carius equo postulabat ; se 15 daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle, annuit. Venditur postridie cum residuum posceret, solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit : Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus ; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

Hortatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, ut missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in cœtu, quid sibi de ceremoniis, & sollemnitate officii videretur : respondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum, sibi videri : nullam enim charitatem in ea missa esse servatam ; cum unus solum, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nulla portione cibi ac potûs reliquis impensa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

Tyrannus ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi poena præcepit, ut asinum litteras diceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi a tyranno asino concederetur. Petere quantum vellet, tyrannum impetravit. De ridebatur ab omnibus, quod rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus: Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

Socius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini: Epiphaniam maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo amore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tabernario placitâ.

Viator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibis potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere: & an ea placeret, interrogavit. Cum abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, E paga l'hoste*: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfas hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaq; absque solutione discessit.

De Sancti Antonii fratre, & Laico, & Lupo.

Religiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ex pollicitatione, ut afferret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Huiusmodi rusticus promissis fidens cum oves licentius vagari permisisset, lupo plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuaris pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul quæstus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala est bestia & absque fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antoniam tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est bis fidere quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei responsio.

Ad ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia, cui quidem inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodit afficere. Non minus est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ira tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

Plures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitia) eorum, qui canes & accipitres ad atutrium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus. Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementiam & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio huiusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ foetidæ atque obscenæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur alios u que ad genua, alios inguinum tenus, nonnullos profundius; pro insaniam modo: ac eos tamdiu aqua & inedia macerabat. quoad viderentur sani.

Alla.

Allatus est inter cæteros quidam, quem usq; ad femur in aquam posuit : qui post quindecim dies coepit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex qua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu ; ea tamen conditione, ne arcam egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambulare, at exteriorem januiam non egrederetur, permisit : reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate ; neque enim quæ ante in saniam viderat, tenebat memoriâ ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta ; ora, mihi, patris, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est ; Et quamobrem illud tenes ? Equis, inquit ; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur ? Et in qua re illo uteris ? Accipiter respondit ; & aucupio aptus querquedularum & perdicinarum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt ? age, & quid profunt tibi ? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam ? Parum quid nescio, cum respondiisset, & quod sex aureos non excederent : subdit homo ; Quenam est equi, canumque & accipitris impensa ? quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis ; Ho, ho, inquit, abi hinc ocius, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat : nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summum esse dementiam, nisi aliquando, & ob opulentiæ exercitii gratia fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

Rusticus cum castaneum arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea costam, effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, qua servata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, consulaisse, atamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quam in ascensu; sed ea qua ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDe n Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns moerentem flentemque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo si nihil habes ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu eris? inquit, cum tantum sextarium possis emere.

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehabatur minime annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem milibus passuum retrocedit; quærensque à singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens iacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arâset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquit, Nunc recte ambulare potes; non enim tu sed ego aratrum ferebam.

F. I. N. A. B.

ad
r;
e-
m
ei-
ni-
us
n-
m
u-
m
u-
m
fi-

ue
fa-
m
ai
lit
as,
m
on

in
to
ho
not
C